

ว่างเพราะสำคัญว่าว่าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ เป็นธรรมแท้ๆ ไม่ใช่ธรรมของกิเลส ถ้ากิเลส ธรรมของกิเลสเนะ มันจะต้องให้เป็นเรื่องความพอใจของกิเลส ถ้าความพอใจของกิเลสคือความพอใจของโลกใจ โลกกับธรรม ถ้าเป็นธรรมแท้ๆ เนะ ธรรมแท้ๆ นี่เป็นธรรมเหนือโลก สิ่งที่เป็นธรรมเหนือโลกนั้นมาจากไหน มันมาจากใจของผู้ที่บริสุทธิ์ ถ้าใจของผู้ที่ยังไม่บริสุทธิ์

ดูหลวงปู่มั่นพูดไว้ในมุตโตทัยเนะ ถ้าธรรมสถิตในจิตใจของผู้ใด ถ้าธรรมสถิตในจิตใจของพระโศคาบัน ความสกปรกของกิเลส ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าธรรมสถิตในหัวใจของพระสัทธาคามิ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ธรรมสถิตในหัวใจของพระอนาคามี สิ่งที่ยังเป็นความ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ นั้นยังเป็นเรื่องของกิเลสอยู่ ธรรมสถิตในหัวใจของพระอรหันต์

ถ้าธรรมออกมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้าเนะ ถ้ายังไม่สำเร็จ ยังไม่ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาพาราบสยกย่อขนาดไหนก็ไม่ยอมรับ มีคนยกย่อ มีคนสรรเสริญ เพราะคนสรรเสริญนั้นมันเป็นธรรมของกิเลสทั้งนั้น ถ้าธรรมของกิเลส มันเป็นเรื่องของกิเลสปั่นแต่งขึ้นมา ถ้าเป็นเรื่องของกิเลสปั่นแต่งขึ้นมาเนะ ทุกคนเนะเกิดมามีความใฝ่ดี คนตั้งใจใฝ่ดีทำดีขึ้นมา อยากจะทำคุณงามความดี แต่ความดีของกิเลส ถ้าความดีของกิเลส มันก็ความดีสภาวะแบบนั้น

ว่างๆ นี่ว่างด้วยความสำคัญมันหมาย มันว่าง ว่างๆ พระอรหันต์ พระอรหันต์อยู่กับความว่าง โลกนี้ว่างไปหมดเลย ว่างไปไหน ในเมื่อมันไม่มีเป็นสัจจะความจริง อาพาราบสเข้าสมาบัติ

นะ พูดถึงความว่างเป็นอจินไตยเลย อจินไตย ๔ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้พุทธปัญญา ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้าไว้เพื่อให้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ พุทธวิสัย วิสัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีหนึ่งเดียว ในขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาหนึ่งเดียวจะไม่มีซ้อนมาสอง ผู้ที่จะมีความเห็นเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปไม่ได้เด็ดขาด เป็นไปไม่ได้เลย พุทธวิสัยที่เราไม่สามารถที่จะคำนวณ หรือทำ หรือตรรกะ หรือใช้ต่างๆ จินตนาการให้เท่ากับความรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปไม่ได้ เพราะว่ามีหนึ่งเดียว ไม่อย่างนั้นจะสร้างมาเป็นพระพุทธเจ้าทำไม ทำไมต้องเป็นเจ้าของศาสนา ทำไมต้องไปตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเพื่อเผยแผ่สังฆกรรมอันนี้ ทำไมจะต้องทำหรือสัตว์จันสัตว์ เห็นไหม นี่พุทธวิสัย

เรื่องของกรรม กรรมมันซับซ้อนมาก คุณิ ดูเวลาพูดถึงผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วทำไมเป็นอย่างนี้ ทำไมเป็นแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำบุญมากกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์นั้นๆ นี่กรรมมันซับซ้อน คำว่า “พระพุทธเจ้าแต่ละองค์” แล้วเราเกิดมาซับซ้อนขึ้นมาในกับขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละองค์ๆ เวลามันกาลเวลามันยึดเนิ่นนานขนาดไหน ในเมื่อเวลามันเนิ่นนานขนาดนั้น สิ่งที่ยึดเนิ่นนานขึ้นมา แล้วใครจะสาวไปได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาวถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณ สาวไปไม่มีวันที่สิ้นสุด ไม่มีวันที่สิ้นสุดเลย ต้นและปลายของการเกิดและการตายนี้หาไม่เจอ หาไม่เจอนะ สิ่งนี้มันเรื่องของกรรม กรรมมันซับซ้อนขนาดนั้น กรรมถึงเป็นเรื่องของอจินไตย

เรื่องของโลก โลก โลกมันไม่คงที่ เรื่องของโลกนี่ก็เป็นอจินไตยนะ อจินไตยเพราะมันแปรสภาพของมันอยู่ตลอดเวลา มันแปรสภาพ แต่มันเสื่อมสลายไปไม่ได้ คุณิ ดูดาว ดวงดาวที่เกิดใหม่ ดาวดวงดาว ดวงที่ต้องทำลายกันไป ดวงดาวก็มีเกิดใหม่ สิ่งนี้เรื่องของจักรวาล เรื่องของสิ่งนี้เป็นอจินไตย มันจะมีของมันอย่างนี้ ไม่มีต้นไม่มีปลายจะเวียนกัน เพราะสสารต่างๆ มันจะเกาะตัวกัน รวมตัวกัน แล้วจะเป็นเกิดเป็นจักรวาล เป็นต่างๆ มันจะทำลายพวกสรรพสิ่งต่างๆ ตลอดไป เห็นไหม เป็นอจินไตย

แล้วก็เป็นเรื่องของฉาน เรื่องของความว่าง ที่ว่าว่างๆ ว่างๆ กันอยู่นี้ มันว่างของกิเลส ว่างเพราะเข้าใจว่าว่าง ว่างเพราะความคิดว่าเป็นความว่าง มันถึงประพฤติปฏิบัติไม่ได้ผลกันอยู่นี่ไง สิ่งที่ยึดเนิ่นนานทำไมไม่ได้ผลเพราะอะไร เพราะมันเอาวิทยาศาสตร์เป็นใหญ่ เอาโลกเป็นใหญ่ ถ้าเอาวิทยาศาสตร์เป็นใหญ่ วิทยาศาสตร์เป็นอะไร วิทยาศาสตร์ก็เป็นสิ่งที่...

คูติ คูอย่างวันแรงงานแห่งชาติ แรงงาน สิ่งต่างๆ กรรมกรเป็นผู้ก่อสร้างมาทั้งนั้น วันแรงงาน แรงงานต่างๆ มันสร้างโลกมาใช้ใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้นมาใครเป็นคนทำ สิ่งที่ทำขึ้นมาคือมนุษย์ใช้ใหม่ มนุษย์ทำ แรงงานของมนุษย์ มนุษย์เป็นคนทำขึ้นมา ทำไมทำมากับมือ พอทำกับมือมานี้โลกนี้เป็นใหญ่ใช้ใหม่ ถ้าโลกเป็นใหญ่ วิทยาศาสตร์เป็นใหญ่ วิทยาศาสตร์ก็มาจากไหน? ก็มาจากคน วิทยาศาสตร์เรา เราไปรื้อค้นขึ้นมา มันสัจจะความจริงมันมีอยู่แล้ว สัจจะความจริง ถ้าสัจจะตัวข้อเท็จจริงมันมีสภาวะแบบนั้นอยู่แล้ว แล้วเราไปค้นคว้า เราไปค้นคว้าขึ้นมา

แล้วการทดสอบ สิ่งที่ทฤษฎียอมรับกันแล้ว แต่เครื่องไม้เครื่องมือยังพิสูจน์กันไม่ได้ ไลน์สไตน์คิดต่างๆ ทฤษฎีของเขานี่มาพิสูจน์เอาในสมัยปัจจุบัน เพราะว่ามันมีเครื่องมือต่างๆ มันสมบูรณ์ขึ้นมา จะเป็นสภาวะแบบที่สิ่งที่เราเชื่อๆ สิ่งที่เราเชื่อนะ นี่เป็นวิทยาศาสตร์ แล้วต้องเอาสิ่งนั้นมาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ สิ่งที่เป็นหลักเป็นเกณฑ์ มันเป็นเรื่องอะไร มันก็เป็นของโลกๆ ทั้งนั้น วิทยาศาสตร์นี่เป็นเรื่องของโลก

แล้วธรรม ธรรมที่ธรรมเหนือโลกมาจากไหน ธรรมเหนือโลกก็มาจากมันเป็นสันติภูมิจากใจดวงที่ประสบจริง ถ้าใจที่ประสบจริง มันจะออกมาจากความจริงจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นมีความจริงอย่างนี้ การแสดงธรรมออกมามันเป็นสัจจะความจริงเพราะอะไร เพราะมันมีประสบการณ์ สิ่งที่ประสบการณ์ของจิตที่มันสะสม สะสมมา มันประสบการณ์มา คูติว่า สิ่งที่ว่า ถ้าจิตมันว่าง ว่างอย่างไร จิตมันจะว่าง ว่างอย่างไร เวลาทุกข์ยากนะ ทุกข์ยาก ทุกข์ยากแสนเจ็บปวดเราทุกข์กัน เพราะอะไร จิตมันฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านของใจนี่มันฟุ้งซ่านมาก คนเราเกิดมาฟุ้งซ่านทั้งๆ ที่มีอำนาจวาสนานะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เราจะไม่เกิดเป็นมนุษย์

คูเทวดาสิ เขาเวลาเขาจะสิ้น หมดชีวิตกัน หมดโอกาสของเขา คือหมดชีวิตของเขา ถ้าเทวดา “เวลาตายไป ขอให้เกิดเป็นมนุษย์เกิด แล้วให้พบพระพุทธศาสนา” เพราะอะไร เพื่อสร้างสมบุญญานุการมาให้มาเกิดเป็นเทวดาอีก คูติ คูเทวดานี้มีความรู้สึกได้แค่นี้ไง ที่ว่าการทำคุณงามความดีในพระพุทธศาสนา เพราะศาสนาเป็นเนื่อานบุญของโลก ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ ถ้าจะทำบุญกุศล ได้บุญกุศลมากที่สุดคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รองลงมาคือปัจเจกพุทธเจ้า พระอัครสาวก พระอรหันต์ แล้วก็พระอนาคา สกิทาคา ลงมาเป็นชั้นๆ ขึ้นมา นี่เนื่อานบุญของโลก

เนื่อนานูญของโลก เทวดาบอกให้มาทำบุญ ให้เกิดมาในพระพุทธศาสนา แล้วทำบุญกับเนื่อนาอันใด? ทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บุญมหาศาลเลย ทำบุญกับพระปัจเจกพุทธเจ้า ทำบุญกับอัครสาวก ทำบุญกับพระอรหันต์ เห็นไหม มันต่างๆ กันมา ถ้าใครมาเจอประสบอะไร นี่อำนาจวาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วได้ทำบุญกุศล เพื่อให้ไปเกิดเป็นเทวดาอีก มันก็เวียนไปอีก มันเป็นวัฏฏะ มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น สิ่งของมันเกิดมา สภาวะแบบนี้ เพราะอะไร เพราะความเห็น ความเห็นที่ว่าเทวดาจะไม่เข้าใจอะไรเลย เข้าใจแต่สภาวะสิ่งที่เขารับรู้ได้

สิ่งที่มันจะเหนือโลกได้ มันเหนือที่ไหน ธรรมมันเหนือโลกมันเหนือที่ไหน แล้วเราเกิดตายๆ สภาวะแบบนี้ แล้วใจเรามีประสบการณ์อย่างนี้ มันมาจากไหน ธรรมนี้มาจากไหน ถ้าธรรมมันเหนือโลก ธรรมมันเหนือโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมนี้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรม แล้วเราเกิดมา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์นี่อริยทรัพย์ เกิดมา ทรัพย์ ทรัพย์ที่เป็นมนุษย์นี่มหาศาลเลย

เพราะสัจจะความจริงมันมีของมันอยู่แล้ว สัจจะความจริง เห็นไหม ระหว่างร่างกายที่มันบีบคั้นหัวใจ เวลาเราทุกข์ยาก หิวกระหาย มันบีบคั้นตลอดเวลาเลย มันเดือนสติเรามาตลอดเวลาเลย ว่า สิ่งนี้มันเป็นความทุกข์ สิ่งนี้มันเป็นความทุกข์ แต่ไม่มีใครรื้อคั้นมัน แล้วรื้อคั้นมันไม่ได้ พอรื้อคั้นไม่ได้ ไม่รู้ใคร ไม่มีใครมีความสามารถที่จะรื้อคั้นสิ่งนี้ขึ้นมาได้ถ้าไม่ใช่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อคั้นขึ้นมาได้ เพราะอะไร เพราะสร้างพระโพธิสัตว์ สร้างบุญญานุการมาขนาดไหน การสร้างบุญญานุการมานี่สละๆ การเสียสละ การเสียสละเป็นการเพิ่มอำนาจวาสนาบารมี สิ่งที่การเสียสละเพิ่มอำนาจวาสนาบารมี แล้วเพราะเราเชื่อในศาสนา เราถึงได้เสียสละกันอยู่นี่ไง เราจะทำบุญกุศลกัน ทำทาน สละทานขึ้นมา เพื่อให้หัวใจเราเข้มแข็งขึ้นมา

ถ้าหัวใจเข้มแข็งขึ้นมา หัวใจเข้มแข็ง ไม่ให้โลกมันเป็นใหญ่ ไม่ให้กิเลสเป็นใหญ่ ไม่สำคัญว่าว่าง ถ้าสำคัญว่าว่าง เพราะมันศึกษาธรรม มันเอาวิทยาศาสตร์มา เอาโลกมาเป็นใหญ่ เอาความรู้สึกของตัวเองมาเป็นใหญ่ ความรู้สึกของตัวเองเป็นใหญ่ แล้วเราใคร่ครวญในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำแล้วมันว่างทั้งนั้นนะ ว่างจากความสำคัญ เพราะ เห็นไหม คุณ

เวลาเราหิวกระหาย เวลาเราทุกข์ยาก ร่างกายมันบีบคั้นหัวใจนะ แต่เป็นเพราะธรรมชาติ เป็นเพราะสัญชาตญาณ เราถึงการลุกเดิน การเคลื่อนไหว มันเป็นการผ่อนคลายความทุกข์ เวลาเราหิวหิวก็กิน

เวลาพระอรหันต์ พระอรหันต์ ในมหายาน บอกได้เลย จะดำรงชีวิตอย่างไร หลับช่วงก็นอน หิวก็กิน นี่มันเป็นสัจจะความจริงจริงๆ แต่เพราะนั่นไม่มีกิเลส มันก็อยู่โดยสอุปาทิเสสนิพพาน สิ่งที่ว่ามันบีบคั้นมันบีบคั้นๆ มันไม่บีบคั้นหรอก เพราะมันบีบคั้นใจไม่ได้ ใจของพระอรหันต์มันชำระกิเลส จนสิ้นจากกิเลสไปแล้ว สิ่งที่สิ้นกิเลสไปแล้วมันเข้าใจสัจจะความจริง มันเข้าใจโลก มันธรรมมันเหนือโลก ถ้าธรรมมันเหนือโลก นี่มันเรื่องของโลกๆ นะ

โลกเราคิดว่า โลกที่มันหมุนเวียนในตัวมันเองอยู่นี้ นั่นเป็นเรื่องของโลกนะ แต่มนุษย์เราโลกทัศน์ โลกของเรา ในเมื่อเราก็คือเป็นเรื่องของโลกๆ ในเมื่อเกิดมาแล้วต้องตาย เกิดมา มีชีวิตอยู่ จะเศรษฐกิจภูมิพิ ทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหน มีคุณค่าเท่ากัน เพราะเกิดกับตายเหมือนกัน เป็นญาติกัน โดยธรรม นี่เรื่องของโลกๆ ถ้าเรื่องของโลกๆ มันต้องแปรสภาพไปตามธรรมชาติของมัน

ตามธรรมชาติของมัน แล้วเอาอะไรไปแก้ไขมัน? ไม่มีอะไรไปแก้ไขมัน เพราะอะไร เพราะเราไม่สนใจในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไปสนใจแต่ในเรื่องของโลก เรื่องของโลกก็เรื่องความเป็นดำรงชีวิตที่มันสะดวกสบาย สิ่งที่สะดวกสบาย สิ่งที่มาแก้ทุกข์ทุกข์ๆ ทุกข์ในหัวใจ ทุกข์มันอยู่ที่ใจ ทุกข์มันอยู่ที่ใจ ทุกข์มันเกิดดับ การเกิดดับ การเกิดดับคือการเกิดเป็นมนุษย์ เกิดและตายนะ ไม่ใช่เกิดดับที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้ ทุกข์นี้มันต้องเกิดมันตาย

แต่เราไปแก้กันที่ไหน? เราไปแก้กันที่เรื่องของร่างกาย เราพยายามจะให้ร่างกายนี้อำนวยความสะดวกให้มัน ถ้าเราอำนวยความสะดวกให้มัน ทั้งๆ ที่สัจจะความจริงมันบีบคั้นใจอยู่นะ มันบีบคั้นใจเพราะอะไร เพราะว่ามันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา สิ่งที่มันเป็นธรรมดาของมัน มันเป็นสัจจะความจริงเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าไม่มีผู้รู้จริง ไม่มีครูบาอาจารย์ของเรา ไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารื้อค้นสิ่งนี้ขึ้นมา สิ่งนี้มันก็เป็นธรรมชาติ เราก็อ้างว่าเป็นธรรมกัน เข้าใจ เห็นไหม

คูลี เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาพาธสลับประกันขนาดนั้นนะ ฌานสมาบัติอย่างนั้นได้หมดแล้ว แล้วมันว่างไหมล่ะ ว่าง ว่างแล้วทำไมไม่เป็นประโยชน์ล่ะ แล้วเราว่าเราว่าง

กัน ว่างมาจากไหน การปฏิบัติของเรา ว่างๆ ว่างๆ ว่างมาจากไหน? ว่างมาจากให้โลกเป็นใหญ่ ให้กิเลสมันครอบหัว ความว่างของกิเลสไป

“ว่างเพราะสำคัญว่าว่าง” ว่างเพราะสำคัญว่าว่างมันเลยไม่มีสัจจะความจริงเลย แม้แต่กำหนดพุทโธ เหตุที่มันทำให้ว่างมันมาจากไหน ถ้ามันยังคิดว่า ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ เราคิดใคร่ครวญในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือใคร่ครวญสัจจะความจริง สัจจะความจริง มันเป็นธรรมอยู่แล้ว จะเป็นธรรมของใครก็แล้วแต่ มันเป็นสัจจะความจริงอยู่แล้วถ้าเราใคร่ครวญขึ้นไป มันเห็นมันจะสลดสังเวช ถ้ามันสลดสังเวช มันเห็นโทษเห็นคุณ แล้วมันปล่อยวางเข้ามา มันจะมีสติสัมปชัญญะขึ้นมา มันจะรู้ตัวมันเองว่าตัวมันเองว่าว่าง

ไม่ใช่ว่า ว่างๆว่างๆ ว่างเพราะมันความสำคัญนะ เพราะ คุณใจมันมหัศจรรย์ขนาดนี้ ถ้าใจมหัศจรรย์ เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องมือเหยียบขึ้นไปว่าเป็นความว่าง เป็นความว่าง แล้วว่างอย่างนี้ ว่าง มันว่างไม่ได้หรอก มันว่าง ถ้าเป็นสัจจะความจริงนะ คุณไฟมันร้อนไหม พลังงานที่มันมีอยู่ที่นี่เรารักษามันอย่างไร ถ้าจิตเป็นสมาธิ มันไม่ใช่เป็นจิตปกติ จิตปกติของเรามันเป็นความทุกข์ความร้อน มันเหมือนกับเรายกอะไรไว้อยู่ เรยกสิ่งใดๆ ไว้อยู่ มันมีความน้ำหนักไหม มันต้องมีน้ำหนัก

ใจกับอาการของใจ สิ่งที่ใจกับอาการของใจมันรับความหนักหน่วงของใจ รับความหนักหน่วงของความคิดอยู่ที่นี่ มันมีความหนักหน่วงในตัวมันเองมันอยู่แล้ว แล้วเราก็ใคร่ครวญในความรู้สึก แล้วมันก็ปล่อยวาง มันปล่อยวาง มันปล่อยวาง ถ้ามันปล่อยวาง ได้เห็นโทษเห็นคุณ มันเห็นวิธีการปล่อยวางใช่ไหม แต่นี่เราใคร่ครวญกันไป มันเป็นความสำคัญ มันไม่ได้ปล่อยวาง

ยกอยู่นะ หนัก หนัก มือนี้ลำบาก อยู่ในความรู้สึกเรา เมื่อยล้าหมดเลย แล้วเราคิดว่าว่าง สำคัญว่าว่าง ทั้งๆ ที่ไม่ได้ปล่อย หินก็อยู่ในมือเราอยู่ที่นี่ ยกน้ำหนัก นึกว่าว่าง เห็นไหม เผลอ เผลอนึกถึงแต่เรื่องอื่น มันเผลอไป มันไม่ได้คิดถึงน้ำหนักอันนี้มันก็ว่าว่าง มันว่างอย่างนี้มันว่างเพราะจากความสำคัญ ความว่าสำคัญคือมันไม่ได้ปล่อยจริง มันไม่ได้ปล่อยหินออกไปจากมือจริงๆ ยกหินอยู่ทั้งก้อนอยู่ที่นี่ แล้วมันคิดว่าว่าง พอคิดว่าว่างมันก็เป็นอาการของใจ มันก็รู้สึกว่าเป็นว่าว่าง แล้วน้ำหนัก น้ำหนักมันอยู่ที่ไหน น้ำหนักมันอยู่ที่มือ แต่ใจมันไม่สนใจ มันเป็นความว่างจริงไหม

ถ้ามันเป็นความจริง หินอยู่บนมือ มันมีความรับน้ำหนักอยู่ ฉะนั้น มันจะไปทำอะไรก็ได้ แต่ถ้ามันทิ้งไป ทิ้งหินไป มือมันว่างใช่ไหม มือนี้จะไปหยิบจับสิ่งใด ใดๆ ก็ได้ มันหยิบจับ

สิ่งใดๆ มันก็เป็นประโยชน์ขึ้นมา จะทำเป็นทำหน้าที่การงานใดๆ ก็ได้ เหมือนที่ทำงานได้ สมาธิก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันว่างจริง จิตมันว่างจริงมันจะมีพลังงานของมัน ถ้ามันมีพลังงานของมัน มันจะนุ่มไปหาสิ่งใดๆ ก็ได้ มันจะทำให้เป็นสัมมาสมาธิ มันยกออกไป ถ้าคิดสมาธิ คำว่า “คิดสมาธิ” มันเป็นสมาธิ คำว่า “คิดสมาธิ” มันไม่ยกขึ้นวิปัสสนา แต่ถ้ามันเป็นความว่างจริงของมัน มันจะมีพลังงานของมัน ไม่ใช่ว่างกันอย่างนี้หรอก ในสมาธิก็ไม่ใช่สมาธิ

ถ้าเป็นสมาธินะ จิต สติ สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมา สมาธิมันเป็นความสุขอันหนึ่ง “สุขสิ่งใดเท่ากับความสุขไม่มี” จิตมันพุ่งช่าน มันทุกข์นะ จิตมันพุ่งช่าน มันแบกหามสิ่งต่างๆ ดูสิว่าเรายกก้อนหินอยู่นี้มันทุกข์ไหม...

...มันทุกข์เพราะอะไร เพราะเรารู้ว่าเป็นก้อนหินใช่ไหม เรามันยกอยู่ มันมีน้ำหนักใช่ไหม แต่เวลาจิตมันไปพุ่งช่าน จิตมันไปแบกรับอารมณ์ความรู้สึก รับความน้ำหนักของใจ มันทุกข์ไหมล่ะ? มันยิ่งกว่าทุกข์อีกนะ นำขึ้นนอกกรรม สบายดีไหม สบายดีไหม...นี่มันทุกข์ทั้งนั้นนะ มันปล่อยไม่เป็น มันปล่อยไม่ได้ ปล่อยไม่เป็น ปล่อยไม่ได้ เพราะอะไร เพราะอาจารย์มันโง่ๆ มันสอนกันแบบโง่ๆ มันสอนกันแบบอาจารย์ที่มันให้อุปโลกน์กันขึ้นมา อุปโลกน์ขึ้นมาให้มันเป็นความว่าง อุปโลกน์ขึ้นมาว่าสิ่งนี้เป็นความสะดวกสบาย อุปโลกน์ขึ้นมาเพราะอะไร

เพราะว่าสิ่งที่มันเป็นความทุจริต จิตมันมีความทุจริต การสอนออกไปมันสอนด้วยความทุจริต สอนออกไปด้วยลากสักการะ ด้วยความต้องการผลประโยชน์ของมัน มันไม่ได้สอนเพื่อเป็นธรรม สิ่งที่สอนเพื่อเป็นธรรม มันเป็นธรรม

ธรรมคืออะไร? ธรรมคือจิตนี้มันได้สัมผัสอะไรขึ้นมา ถ้าจิตมันสำคัญขึ้นมา จิตมันได้สัมผัสสิ่งใดๆ ขึ้นมา มันปล่อยวางตามความเป็นจริง มันปล่อยวางอย่างไร ในขั้นของสมาธิ มันจะปล่อยวางสมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร ถ้าสมาธิมันเป็นสัจจะความเป็นจริง ถ้าไม่มี สติ สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เกิดมาเป็นโลกุตตรปัญญา มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร สิ่งที่ปัญญาที่เกิดขึ้นมานี้มันเป็นโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาจากการตรีกในธรรม

การตรีกในธรรม พอตริกในธรรม มันสำคัญว่าว่าง เห็นไหม มันเป็นแค่สิ่งที่เป็นความเป็นกรรมฐานมันก็ยังไม่เป็นกรรมฐานเลย เพราะกรรมฐานมันต้องปรับฐาน ปรับฐานของใจนะ

เราทำธุรกิจกัน เราทำธุรกิจกัน เวลาค่าของเงิน หรือสิ่งต่างๆ ตลาด ในตลาด ในธุรกิจของเรานั้นมีการเปลี่ยนแปลง เราต้องปรับฐาน ปรับบริษัทเราให้มันเข้ากับเขาใหม่ สิ่งที่เราต้องปรับฐาน ปรับสิ่งต่างๆ เพื่อจะให้ก้าวเดินต่อไปในระบบธุรกิจนั้น มันยังต้องทำอย่างนั้นเลย แล้วจิตที่มันไม่เป็นสมาธินี้ฐานมันไม่มี มันไม่มีฐานของมัน มันเป็นบริษัทคลวงๆ บริษัทที่ไม่เป็นบริษัท บริษัทที่ทำธุรกิจโดยที่ไม่มีอะไรสิ่งใดเป็นกิจกรรมของตัวเอง มันก็อุปโลกน์กันขึ้นไปนะ

มันเป็นสมมุติซ้อนสมมุติขึ้นไป มันถึงไม่เป็นสัจจะความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริงมันต้องปรับฐานของมัน ถ้าปรับฐานของมัน การปรับฐาน การจัดฐานการปรับเปลี่ยนในบริษัทของเรานั้นต้องมีการจัดการเรื่องต่างๆ อย่าง จัดการเรื่องบัญชี จัดการเรื่องวัสดุ จัดการเรื่องการจัดการจัดการต่างๆ หมดเลข นั้นมันถึงจะเป็นการปรับฐาน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นความว่างจริง มันปรับฐานอย่างไร มันทำกรรมฐานอย่างไร ความสุขของใจมันสงบเข้ามาได้อย่างไร สิ่งที่มีมันสงบเข้ามามันต้องมีเหตุมีผล มีมันไม่มีเหตุมีผล เห็นไหม ถึงว่า อาจารย์โง่ๆ ก็สอนกันโง่ๆ แล้วลูกศิษย์ก็โง่ๆ ผู้ปฏิบัติ ชาวพุทธโง่ๆ แล้วก็พูดว่างๆ ว่างจากความสำคัญ ว่างจากกิเลสให้ว่าง ธรรมของกิเลส ไม่ใช่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของธรรมที่ออกมาจากใจที่บริสุทธิ์ ธรรมที่ออกมาจากกิเลสเป็นสภาวะแบบนั้น ธรรมที่ออกมาคือการคาดหมาย การคาดหมาย การค้นคว้า แล้วก็เดากันไป เดากันไป คว้ากันไป จับผิด จับถูกกันไปอย่างนั้น แล้วจับมีแต่สิ่งที่ผิดทั้งนั้นเลย เพราะอะไร เพราะในเมื่อมันออกมาจากกิเลส มันออกมาจากความมันหมาย มันออกมาจากความรู้สึกอันที่มันสะสมโดยในการทุจริต เป็นการทุจริตถึงออกมาเป็นสภาวะแบบนั้น

ถ้าเป็นการทุจริต สิ่งทุจริตต้องพูดบอก สิ่งที่แสดงออกไปเป็นความจริงใหม่ ครูบาอาจารย์ที่จะสั่งสอนออกไปจะเป็นธรรม ในหัวใจเป็นธรรมหรือเปล่า ถ้าในหัวใจไม่เคยทำสมาธิได้เลย มันจะสอนสมาธิก็ผิด ถ้าหัวใจไม่เคยวิปัสสนาเลย ยกขึ้นเป็น โสดา สกิทาคา อนาคา เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ทั้งนั้นเลย เพราะอะไร เพราะมันไม่มีความจริงในหัวใจของมัน ในเมื่อไม่มีความจริงในหัวใจของมัน สิ่งที่สอนมาเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นะ เป็นศาสดาของเรา จะมารื้อสัตว์จนสัตว์ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ในการประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะสั่งสอน

วางหลักเกณฑ์ไว้ ธรรมและวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน สิ่งที่วางไว้ในพระไตรปิฎกนี้เป็นฝ่ายเหตุ ฝ่ายเหตุนะ ฟังว่าฝ่ายเหตุสิ

เหมือนกับสิ่งที่เป็นอาหาร เห็นไหม เรายังเป็นพ่อเป็นแม่คนนะ คนที่เป็นพ่อเป็นแม่คนแล้วมีกิจกรรมจะต้องไปต่างประเทศ จะต้องไปรอบโลก จะต้องไปดวงจันทร์ ต้องไปห้วงเหิน เราจะทำอาหารไว้ให้ลูกของเรา ลูกของเราประกอบอาหารไม่เป็น เราจะเตรียมอาหารไว้ให้ สิ่งนี้นะ มือนี้ให้เอาอาหารอย่างนี้ผสมอย่างนี้ออกมาเป็นมือนี้ มือต่อไปอาหารอย่างนั้นๆ ออกมาเป็นอาหาร สำหรับมือต่อไป เพราะอะไร เพราะเรา พ่อแม่จะไปนาน นี่ก็เหมือนกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ วางธรรมและวินัยไว้ บอกพระอานนท์ไว้ว่า “อีก ๓ เดือนข้างหน้า เขาจะทำสังคายนา พระอานนท์จะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาในคืนวันสังคายนานั้น” วางธรรมและวินัยไว้ นี่ฝ่ายเหตุ อาหาร เตรียมอาหารไว้ให้ลูกได้จัดการ ได้ทำให้มันสุขขึ้นมา เป็นมือๆ ขึ้นไป นี่ธรรมฝ่ายเหตุ เหตุให้จัดการขึ้นมาให้เป็นอาหารสำหรับเลี้ยงดำรงชีวิตไป

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะทำ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดเป็นมรรคไข่มุม รับผิดชอบ งานชอบ เพียรชอบขึ้นมา นี่คือวัตถุดิบ สิ่งที่จะผลิตอาหาร ในพระไตรปิฎกมันเป็นธรรมฝ่ายเหตุ แล้วนี่ธรรมฝ่ายผลมันไม่มี สิ่งของมันไม่มี เพราะอะไร เพราะว่าสิ่งที่ว่ามันเป็นผลขึ้นมา โสดาบันมีความรู้สึกอย่างไร สกิทาคามีมีความรู้สึกอย่างไร อนาคามีมีความรู้สึกอย่างไร สิ่งที่เป็นพระอรหันต์นี่อะไรเป็นพระอรหันต์ มีสิ่งใดเป็นพระอรหันต์ ในพระไตรปิฎกมีบอกไว้ไหม

ในพระไตรปิฎกบอกเลย มีแต่การกระทำ เริ่มตั้งแต่ทาน ศีล ภาวนา อนุปปทพิกถา เริ่มต้นแต่ผู้ประพฤติปฏิบัติ ผู้ที่เริ่มต้นให้สละทาน ทำทานขึ้นมาเพื่อปรับฐานๆ ขึ้นมา ปรับฐานจากคฤหัสถ์ขึ้นมาก่อนนะ ถ้าพร้อมด้วยจริตนิสัย เขาทำขึ้นมา เขาได้สละทาน แล้วเขาได้มาฟังธรรมของเขา มันจะชำระจิตใจดวงนั้นนะ

ใจดวงที่เป็นธรรมนะ มองสิ่งใดๆ จะเป็นธรรมไปหมดเลย ใจที่มันมีประโยชน์ขึ้นมา พอครูบาอาจารย์สะกิดขึ้นมา มันจะมอง มันยื่นออกมาถึงอำนาจวาสนาบารมีที่ได้สร้างสมไว้ สิ่งนี้ฟังธรรมขึ้นมาสะกิดใจ เพื่อจะให้ออกประพฤติปฏิบัติ เพื่อออกมา สิ่งของมันเป็นคุณค่าของใจ ให้ใจออกมาให้ได้รับผลประโยชน์จากที่ว่าเป็นอริยทรัพย์จากภายใน สิ่งที่เป็นอริยทรัพย์จากภายใน

ให้เป็นประโยชน์กับเรานะ สิ่งที่เป็นอริยทรัพย์ ถ้ามันเป็นอริยทรัพย์มันจะคั่นคว่ำขึ้นมา นี่ธรรม
สภาวะแบบนี้ ถ้ามันจะเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจของเรา สิ่งที่เป็นหัวใจของเรา

ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ สิ่งนี้มันธรรมฝ่ายเหตุ แล้วเราไป
ศึกษาธรรมฝ่ายเหตุกัน ผลมันไม่มี เราก็จินตนาการกันไปจนฟากมรรคผลไม่มีแล้วกันละ

“ธรรมะจากพระโอรชู้” โอรชู้ของใคร โอรชู้ของกิเลสใจใหม่ กิเลสบอกว่า สิ่งนี้สิ่งนั้นไม่
มี ตายแล้วสูญ สูญหมด ทุกอย่างไม่มี ธรรมะคือธรรมชาติ ธรรมะคือความร่มเย็นเป็นสุข ธรรมะ
คือว่าปล่อยวางก็คือธรรมะ...แล้วสิ่งที่มันเป็นน้ำแข็ง มันเย็น ร่มเย็น มันเป็นสุขใหม่ มันไม่มีชีวิต
นะ มันไม่มีความรู้สึกหรอก

แต่ในปัจจุบันนี้ แต่ตั้งหลวงปู่ครูบาอาจารย์ของเรา ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมา
คั่นคว่ำ สิ่งที่เป็นคั่นคว่ำขึ้นมาก็อบรมสั่งสอนกันมา คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระอรหันต์นะ จะรื้อสัตว์ขนสัตว์ สิ่งใดที่เปิดเผยออกไป จนมันเป็นสิ่งที่โจ่งแจ้ง นี่กิเลสมันยึด
ไป กิเลสมันยึดไปเป็นความสำคัญมันหมาย ถ้ากิเลสมันไม่ยึดความสำคัญมันหมาย มันมี

คุณในการทุจริต เขาต้องมีชั้นมีเชิงของเขา มีเล่ห์มีเหลี่ยมของเขาเพื่อจะทุจริต นี่ก็เหมือนกัน
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์เราจะเป็นธรรมนะ เพราะด้วยความ
เมตตา สิ่งที่ทำอาหาร พ่อแม่จะเดินทางไกล แล้วอาหารมันทำไว้ วางไว้ เราจะประกอบเป็นใหม่
สิ่งนี้ประกอบให้คั้นะ ออกมามันจะเป็นรสชาติอย่างนั้น สิ่งนี้ประกอบอย่างนี้ออกมาจะเป็น
แกง สิ่งนี้ประกอบอย่างนี้ออกมาจะเป็นผัด สิ่งนี้ออกมาจะเป็นยำ จะเป็นต้ม มันก็เป็นชั้นๆ ไป เรา
ก็ไปได้ยินมา ได้ยินมา เราก็บอกสิ่งนี้เป็นต้ม สิ่งนี้เป็นแกง แล้วมีหรือเปล่า มีหรือเปล่า ทำเป็นหรือ
เปล่า แล้วทำอย่างไร แกงทำอย่างไร สิ่งที่เป็นอาหารทำอย่างไร นี่มันไม่มี ไม่มีความจริงในหัวใจ

มันก็เป็น “ว่างเพราะสำคัญว่าว่าง” เป็นในสัมมาสมาธินะ แล้วมันไม่มีเหตุมีผลแล้ว แล้ว
ถ้าว่างในชั้นบนขึ้นไป มันไม่มีเหตุมีผล มันจะวิปัสสนาอะไรกัน มันจะทำอะไรกัน มันจะเป็น
ความสำคัญของใจทั้งหมดเลย ถ้าเป็นความสำคัญของใจทั้งหมด เห็นไหม นี่ธรรมของกิเลส ธรรม
ของกิเลส แล้วอ้างอิง เพราะอะไร

เพราะมีหลังอิง อิงในธรรม ในพระไตรปิฎก นี่คือ นี่ปรมัตถธรรมนะ ธรรมเป็นปรมัตถ
ธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรม ปรมัตถธรรมมามันจะเป็นอะไร

ปรมัตถธรรม ปรมาตถ์ของใคร ปรมาตถ์ของกิเลสไปยึดมั่นถือมั่น อย่างนั้นเป็นปรมาตถธรรมที่
ไหนด แล้วมันปล่อยวาง วางอย่างไร มันปล่อยวาง วาง มันวางเพราะอะไร มันวางเพราะอะไร มัน
ไม่ได้วางอะไรเลย แยกไว้เต็มหัวใจ

ถ้ามันวางจริงนะ มันมีขณะจิตนะ ถ้าขณะจิตที่มันพิจารณาของมัน แล้วมันปล่อยวางตาม
ความเป็นจริงนะ อฐานะ ฟังคำว่า “อฐานะ” สิ มันจะติดกลับไม่ได้ มันจะไม่เป็นอย่างอื่นอีกเลย มัน
เป็นอฐานะ ไม่มีความเป็นไปไม่ได้ เวลาถูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปนิพพานไป
มารค้นคว้า ค้นคว้าจะหา

ถ้าเป็นปุถุชนมันไม่ต้องไปค้นคว้า เห็นเต็มตัวอยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะมารมันอยู่บน
หัวใจของสัตว์โลก มารมันจี๋หัวอยู่แล้วนะ มันจี๋หัวใจเรา มันจับมันถ่าย มันเหยียบย่ำใจของเรา
ทุกๆ คนนะ ไม่ต้องให้มันค้นหอรอก มันจี๋คออยู่ตลอดเวลา เพราะมันอยู่กับภวาสวะ อยู่กับภพ อยู่
กับจิต

แต่เวลาพระอรหันต์ตายไป มารค้นคว้าเพราะอะไร เพราะมันไม่มีที่อยู่ มันหาที่อยู่ไม่ได้
หาที่อยู่ไม่ได้ ค้นคว้าไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มารเอย เธออย่าค้นไปเลย เป็นไปไม่ได้
สิ่งนี้ เธอจะเห็นสิ่งนี้อีกไม่ได้ เพราะว่าสิ้นจากกิเลสแล้ว

เพราะกิเลสเป็นภวาสวะ เป็นภพ ภวาสวะ กิเลสวะ สิ่งที่เป็นกิเลส เป็นอวิชชา เป็นภพ เป็น
ชาติ มารมันอาศัยสิ่งนี้อยู่แหละ แล้วเราก็ปฏิบัติกันอยู่ในวังวนของมัน...ว่างๆ สิ่งนี้ก็เป็นความว่าง
จับปลัดจับผลูขึ้นมาก็เป็นพระอรหันต์แล้วนะ ทำนังตริก ๒ วันเป็นพระอรหันต์แล้ว แล้วพระ
อรหันต์อย่างนี้ มันเป็นพระอรหันต์ของใคร? มันเป็นพระอรหันต์ของกิเลสไป กิเลสเอาไว้ในอ้อม
อำนาจ เอาอ้อมอยู่ในวังวนของกิเลสหมด กิเลสเอาไว้ในอำนาจของกิเลสนะ แล้วประพฤติปฏิบัติ
ไป

การประพฤติปฏิบัติ มันต้องลงทุนลงแรง ในการประพฤติปฏิบัติ

ฟังเขาว่า สว่างโพล่งๆ ก็จะไปเอาที่เขา สิ่งนี้มันเป็นแค่โวหารนะ

เวลาหลวงปู่มั่นนะ หลวงปู่ครูบาอาจารย์เรา “ช่างกระดิกหู ฐูแลบลิ่น” กับ “สว่างโพล่ง”

คำว่า “สว่างโพล่ง” กว่าที่มันจะสว่างโพล่ง เห็นไหม เราดูพลังงานของเราสิ กว่าเขาจะหาน้ำมันนะ กว่าเขาจะเจาะเข้าไป จะค้นคว้า กว่าเขาจะเอามากลับ กว่าเขาจะเอามาใช้ มันทุกซอกทุกขนาดไหน นี่เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ กว่ามันจะสว่างโพล่งได้นะ เขาต้องมีความเชื่อของเขา เขามีศรัทธาของเขา เขาประพฤติปฏิบัติของเขา เขาทำจริงของเขา แต่เขาไม่ให้ลูกศิษย์เขาเข้าไปยึดติด เขาถึงบอกว่าง่ายๆ สว่างโพล่ง ของเราก็ก็นี่เหมือนกัน ครูบาอาจารย์เป็นช่างกระดิกหู งูแลบลิ้น คูสิ กระดิกหูทีเดียว แลบลิ้นทีเดียว งูแลบลิ้นแผ่ลิ้นเดียวเท่านั้นแหละ ขาด กิเลสขาด แล้วเป็นอย่างนั้นไหม? เป็น เป็นจริงๆ

ขณะที่จิตมันมรรคสามัคคีรวมตัว มรรคสามัคคี มันสามัคคีอย่างไร มรรคมันมาอยู่ที่ไหน มรรคมันอยู่ที่เครื่องหมายมรรคใช้ไหม ที่เขาทำเป็นเครื่องหมายที่เป็นธรรมจักรกันอย่างนั้นหรือนั่นนะ สิ่งที่ว่ามรรค เป็นการที่ว่า เป็นบุคลาธิษฐานที่สร้างขึ้นมาให้เราเป็นที่พึ่ง ให้เราได้กราบไหว้บูชา แต่ความจริง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันอยู่ที่ใจ ถ้ามันอยู่ที่ใจ มรรคถ้ามันเกิด มันเกิดที่ใจ ความรู้สึกที่เป็นมรรค มันเป็นอย่างไรถึงเป็นมรรค แล้วความรู้สึกอย่างไร มันเป็นอกุศล มันเป็นมิจจามรรค ถ้าเป็นมิจจาเป็นอกุศล

เวลาสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิเป็นอย่างไร ถ้าสัมมาสมาธิของกิเลส นี่ไง ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ ไม่มีสตินะ เงินในกระเป๋าของเรา เราจะเอามานับ เราออกมานับ เราออกมาตรวจสอบ เงินเรามีมากมีน้อย ทำไมต้องไปถามเขา “ว่างๆ อย่างนี้ ทำอย่างไรต่อ” ถ้ามันเป็นเงินของเรา เรานับอยู่ที่นี่ เราจะต้องไปถามใครว่าเงินของเรามีเท่าไร ก็เงินในกระเป๋านับอยู่ที่นี่ ทำไมต้องเอาเงินของเราเที่ยวไปถามหาคนอื่น ถ้าเป็นความว่างนี่มันเป็นเงินแท้ๆ แต่ไอ้ที่มันโมเม โมเมว่าเป็นเงินๆ แล้วมันเงินของใคร นี่ก็ว่างของใครไป ใครเป็นคนว่าง

ถ้าเป็นของของเรา เงินของเรานะ เรานับแล้ว เราจะต้องไปถามใคร แล้วยังต้องเก็บซ่อนเร้นให้ดี รักษาให้ดี เพราะเดี๋ยวเงินมันจะหาย บุคคลที่เขาเห็นเข้า เขาจะฉกฉวยของเราไป นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสมาธินะ จิตมันสงบเข้ามา มันกว่าจะสงบได้นะ กว่าเราจะดึงเข้ามา ดึงเข้ามาจนจิตนี้มันสงบได้ เหมือนที่ที่เราองแหแล้วดึงขึ้นมา แหเราดึงขึ้นมารวบเข้ามา มันจะรวบเข้ามา รวบเข้ามา จนกว่ามันจะสงบเข้ามาถึงฐานของจิต โอ้โฮ!

แล้วถ้าเราออกไป เราเที่ยวไม่รักษา เราไม่มีสติ เราไม่มีสติตรวจสอบให้ดี เดี่ยวมันก็จะเสื่อมไป สิ่งที่เสื่อมไป นี่เงินหายอีกแล้ว แล้วเรามีแล้ว เราจะเที่ยวไปคุยกับคนอื่นให้มันเสียเวลา

ไปเที่ยวถามหา มันจะทำให้...มันเป็นวิธี มันเป็นกรณีหนึ่งที่ทำให้จิตเสื่อมได้ ถ้ากรณีที่จิตเสื่อมได้ เราจะทำให้จิตเราเสื่อมเองหรือ แล้วเราจะไปตามใคร ของที่มันเกิดมาจากใจ เงินของเรา เรานับ ของเรากันเอง มันจะเป็นของใคร แล้วทำอะไรถึงสงบเข้ามาละ

ถ้ามันเป็นคำบริกรรม มาพุทโธๆ คุณติ จองแห เราจะจับแหดึงเข้ามา มือเราจับจองแห เราจะรู้ว่าจองแหเป็นจองแหใหม่ แล้วมือของเราจับจองแหดึงเข้ามานี้จะรู้ใหม่ ถ้าพุทโธๆ สติมันตามจิตไป แล้วถ้าจิตมันละเอียดเข้ามา ละเอียดเข้ามานี้เราจะรู้ใหม่ ถ้าเรารู้ขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ ขณิกสมาธิ มันเข้ามาวูบๆ ว่าง พอสบายๆ ถ้ามีสติขึ้นมาเราก็พุทโธต่อไป อย่าชะล่าใจ พุทโธๆ ไป จับให้มันแน่นให้ตาย มีสติสัมปชัญญะตลอดไป

เขาบอก อย่างนี้เป็นอรรถกถาโยค อย่างนี้เป็นการทำให้ตัวเราลำบากเปล่า

แล้วถ้ามันนอนตีแปดอยู่ มันลำบากมากไหมล่ะ เวลากิเลสมันจี๊ดๆ เวลามันทุกข์ น้ำตาไหล ร้องให้ทำไม แล้วเวลาชำระกิเลสขึ้นมา โนนก็ลำบาก นี้อก็ลำบาก แล้วกิเลสมันจะฆ่าง่ายๆ ได้ อย่างไม่ มันไปพูดให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แบบว่า เหมือนกับคนที่ว่าเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ ทำอะไรก็ทำไม่จริงไม่จัง

แล้วก็บอกว่า ปฏิบัตินี้ ว่างๆ ว่างๆ อย่างนี้เป็นธรรมๆ...มันก็ตามกันไปหมดนะสิ มันตามกันไปเพราะมันเห็น เพราะตัวเองก็อ่อนแออยู่แล้ว ตัวเองก็อ่อนแอ การกระทำมันก็ไม่มีความดี แล้วพอเขาบอกว่าทางนี้สะดวกกว่า...ไปหมดเลย สิ่งที่เป็นไปหมดเลย เห็นไหม นี่โดนหลอกกันไปหมดเลย แล้วมันจะเป็นธรรมของใครล่ะ

ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง มันจับต้องได้ มือเราจับจองแห ดึงจองแหเข้ามา แล้วมันสงบเข้ามาเอง คุณติ ในจองแหดึงเข้ามาแล้ว ในแหนั้นมันมีปลาที่ตัว มันติดปลาใหญ่ปลาเล็กมา มันติดอะไรมา นี้อก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ถ้าคนมีอำนาจวาสนา คนที่จะได้ปลาใหญ่ขึ้นมา จิตมันสว่างโพล่งขึ้นมา จิตมันสว่าง “สว่างๆ” มันสว่างอะไร ก็แค่มันปลาอยู่ในแหนะ เอ็งยังเกาะแหไม่ได้เลย เอ็งยังจับปลาไม่ได้หรอก

จิตสงบเข้ามาขนาดไหน เห็นปลาเข้ามา เราคนทุกข์คนยาก เราคนไม่มีผู้มีกิน พอแหเราขึ้นมา เห็นมีปลาตัวใหญ่ มันก็ดีใจ เพราะปลาตัวนี้ราคามาก เราจะไปเอาไปซื้อไปขาย พอจะซื้อ

จะขาย จะคิดไป ฟุ้งซ่านไป เลื่อมหมด ปลาหลุดจากแหไปเลยนะ นี่ไง เวลาจิตเจริญแล้วเลื่อม
เจริญแล้วเลื่อม สิ่งที่มีมันจะเป็นไป มันจะมีประสบการณ์อย่างนี้

การประพฤติปฏิบัติ แม้แต่ปรับฐาน ฐานของจิต มันต้องกำหนดพุทโธมา ต้องมีสมาธิ
ขึ้นมาก่อน ถ้ามีสมาธิขึ้นมาก่อน ความคิดทั้งหมดเป็นความคิดของกิเลส ความคิดนะ ถ้าจิตไม่
สงบเข้ามานะ คิดขนาดไหน ประุ่งแต่งขนาดไหน มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ อบรมสมาธิเพราะ
ตรีกในธรรมไง ตรีกในธรรม พอตริกในธรรม เราก็เห็นคุณค่าของชีวิต เพราะชีวิตของเรา เราเกิด
มา เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเกิดในพระพุทธศาสนา แล้วเรามีอำนาจวาสนา

คูสิ เวลาคนฟุ้งทางโลกเขาทุกข์ยากขนาดไหน เขาก็หาอยู่หากินนะ การอยู่หากินนี้เป็น
ภาระอย่างมาก เป็นภาระเพราะอะไร เพราะคนเรา ทรัพย์ากร สิ่งที่เราบ้จจัยเครื่องอาศัย มันต้องใช้
ตลอดเวลา คูสิ เราหายใจอยู่ตลอดเวลา หายใจนี้อาหารอย่างอ่อนๆ หายใจตลอดเวลา คนไม่หายใจ
ตายนะ แต่เวลาหิวขึ้นมาะ อาหารขึ้นมาก็ต้องใส่ปากใส่ท้อง แล้วของนี้มันต้องหามา นี่เขาทำ
ขนาดนั้น มันทุกข์ไหม แล้วเขาทำ ทุกข์กันอยู่สภาวะแบบนั้น เขาหากันอย่างนั้นนะมันทุกข์

แล้วเราจะหางานจากภายใน เรามีความเชื่อ มีความศรัทธา แล้วมีความศรัทธา เราจะทำงาน
ของเรา มันจะเอาความสะดวกสบายมาจากไหน งานทางโลกเขายังทุ้มเทกกันขนาดนั้น งาน
ประพฤติปฏิบัตินี้จับจดหยด จับจดหยด จับจด แล้วไม่จริงไม่จัง แล้วจะมาเอามรรคผลนิพพาน
แล้วมรรคผลนิพพาน...ว่าง หุย! สว่าง มีความสุขมาก... ๒ วันก็เลื่อม แล้วเลื่อมขึ้นมา กล้าบอกเขา
ใหม่ เลื่อม

ในเมื่อสิ่งที่มีมัน...คนเรานะ มีเป็นไข้เป็นโรคเป็นภัย แล้วไม่มีการรักษา แคंपระครองอาการ
ไป เป็นไปไม่ได้หรือที่โรคหาย เป็นไปไม่ได้หรืออก มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ก็
โ้โ้โ้โ้ไปโลมกันไป ในเมื่อว่าสิ่งนั้นใช่ ต้องใช่ ถ้าไม่ใช่มันไปขัดแย้งกับสังคัม สังคัมที่มี
ความเห็นอย่างนี้ ต้องเห็นอย่างนี้ ต้องว่างอย่างนี้ ความว่างอย่างนี้เป็นสภิกทาภา อนาคา...มันเป็น
การโม่กันทั้งนั้นนะ มันเป็นการโม่เอา มันเป็นสังคัมสังคัมหนึ่ง เป็นหมู่ชนหมู่หนึ่งที่คิดกันอย่าง
นั้น แล้วทำกันอย่างนั้น แล้วมันจะเป็นความจริงไหม ถ้ามันไม่เป็นความจริง มันเป็นสังคัมของเขา
ยอมรับกันอย่างนั้น สังคัมที่มันเป็นความเท็จ สังคัมที่มันเป็นความเท็จมันก็ยอมรับกันเป็นความ
เท็จๆ แล้วเราจะยอมให้เป็นความเท็จอย่างนั้น

เกิดมาชาติหนึ่ง ในการประพาศปฏิบัติ แล้วเราใช้ลงทุนทั้งชีวิตของเรา ลงทุนในการประพาศปฏิบัติของเรา แล้วเราไม่เชื่อ เราปล่อยให้มันเป็นความเท็จอย่างนั้น เราเสียดายชีวิตเราไปหมด เสียหายในการเกิดมาชาตินี้ใหม่ เสียหายในการเกิดมาแล้วพบพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนาสอนว่าให้ย้อนกลับมาจากภายใน ให้ค้นคว้าจากจิตของเราอย่างงึก แล้วเราจะเสียโอกาสนั้นไปหมด

ถ้าเรามีเสียดายโอกาสอย่างนี้เพราะอะไร เพราะเรามีสติสัมปชัญญะ เพราะเราได้มีครูมีอาจารย์ เรามีธรรมอย่างนี้คอยชี้แนะเรา เราถึงเอากลับมาตรวจสอบ ตรวจสอบกับความเป็นจริง ตรวจสอบกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรวจสอบกับในหัวใจของเรา เพราะในหัวใจของเราเป็นสันทิฎฐิโกนะ สันทิฎฐิโกคือมันเป็นความจริง มันเป็นความจริง จริงสุดส่วนในหัวใจของเรา ไม่ต้องมีใครรับประกัน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ความบริสุทธิ์สะอาด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำให้ใครไม่ได้หยอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง คำว่า “ชี้ทาง” ในพระไตรปิฎกที่ว่า มันเป็นเหตุๆ มันเป็นเหตุ มันเป็นฝ่ายเหตุที่จะให้เราประพาศปฏิบัติ ให้เราค้นคว้าของเราขึ้นมาเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับทำหัวใจให้ของคนอื่นเป็นสะอาดบริสุทธิ์ไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น

ผู้ที่ประพาศปฏิบัติ ถ้ามีความมื่ออำนาจวาสนาด้วยความเป็นจริง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าทำต่อเนื่อง อย่างน้อยได้เป็นพระอนาคา เป็นพระอรหันต์ขึ้นไปเลย แต่เราทำต่อเนื่องใหม่ เรามีความจริงจังกขนาดนั้นใหม่ นี่ทำจับจคๆ จับจค จคจกกันอยู่อย่างนี้ แล้วก็เชื่อกันไป เพราะอะไร เพราะมันเป็นการ...นี่เรื่องของโลกๆ ึง เรื่องของโลกๆ กัน มันเรื่องการหมู่ชน เรื่องการประชาสัมพันธ์ เรื่องการชักนำกัน แล้วเราไปทำๆ กัน นี่เป็นธรรมๆ

แล้วใครเป็นคนตัดสิน ใครเป็นคนตัดสินว่านั่นเป็นธรรม? หัวใจของเรานี้ตัดสิน ถ้าเรามีความรู้สึกเสียหน้อยหนึ่ง เรามีสติสัมปชัญญะสักหน้อย เราตั้งสิว่ามันเป็นจริงใหม่ สิ่งที่ทำอย่างนั้นแล้วเป็นจริงใหม่ แล้วเราประพาศปฏิบัติไป จริงของเราใหม่ ว่างๆ ว่างๆ ว่างจริงใหม่? ไม่จริงไม่จริงเพราะอะไร

เพราะเรา...เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โมฆราชไปตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “โมฆราช เธอจมองโลกทั้งโลกนี้เป็นการว่างเกิด”

มองให้โลกเป็นความว่าง เราก็มองเป็นความว่างนะ แล้วว่าง สุขสบายกันหมดเลย นี่มองโลกให้เป็นความว่าง คุณเวลาค้นคืนสินามิมา มันพัดขึ้นมาที่ว่างใหม่ มันพัดตีกรรมบ้านช่องไปทั้งหมดเลย เราไปดูดสดสังเวชน้ำตาไหลเลย ว่างใหม่? ไม่ว่าง ไม่ว่างหรอก มันเป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องภายนอก

ดูโลกให้เป็นความว่าง แล้วให้กลับมาตอนอดตานุกิฏฐิ ผู้ที่เห็นว่าว่าง ผู้ที่ไปมองโลกว่าง โลกว่างมันเป็นเรื่องของโลกๆ โลกว่าง นี่ก็ว่างๆ ว่างสภาวะแบบนี้มันไม่มีเหตุมีผลเลย ถ้ามีเหตุมีผลนะ จิตสงบเข้ามา ถ้าเป็นสัมมาทิฏฐิ เป็นสัมมาทิฏฐิ เป็นสัมมาสมาธิ มันจะมีเหตุมีผลของมัน มันจะมีพลังงานของมัน

สิ่งของเราคุณสิ น้ำมันเบนซิน น้ำมันสิ่งที่ไวไฟ เราเก็บไว้นะ อย่าใกล้ไฟนะ เข้าใกล้ไฟ มันจะติด ไฟจะติดทันทีเลย นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันเป็นสัมมาสมาธิ มันมีพลังงานอย่างนั้น ถ้ามันจะสงบขึ้นมา มันมองไปเห็น กาย เวทนา จิต ธรรม มันจะสดสังเวช มันสะเทือนใจ มันจะติดไฟ ถ้าเรารู้จักใช้ มันจะติดไฟ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา มันจะเผาผลาญกิเลส มันจะเผาผลาญกิเลสนะ ไม่ใช่ว่างๆ ๑๐ ปี ๒๐ ปีที่ว่างอยู่อย่างนั้น แล้วก็ตริกอ่าวว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม คิด ๒ วัน เป็นพระอรหันต์เลย มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเอากิเลสมาชุกไว้ในหัวใจ แล้วบอกว่าไม่มีกิเลสเลย ถ้าไม่มีกิเลสเลย...มันเป็นไปไม่ได้

ถ้ามันเป็นไปนะ มันสิ่งที่ว่า ขณะจิตเป็นอย่างไร ขณะจิตที่มันวิปัสสนาเป็นอย่างไร แล้วมันชำระกิเลส กิเลสมันคืออะไร กิเลสมันคืออะไร มันเป็นอุปาทาน ความเห็นในอุปาทาน สิ่งที่เป็นกิเลสที่มันอยู่ในใจ ที่มันสกปรก เวลามันจะเอาเปรียบ เอาเปรียบตัวเอง จี้อตัวเองอยู่ตลอดเวลาอย่างนี้ แล้วมันเห็นผิดอย่างนี้ พอเห็นผิดขึ้นไป ตัวเองเห็นผิด ในเมื่อใจมันเห็นผิด มันมองไปโลกภายนอกมันก็ต้องเห็นความผิดหมด ถ้าความผิดหมด เห็นผิดหมด มันก็เป็นกิเลส ตัณหา กิเลสตัณหา มันก็จะเอารัดเอาเปรียบกัน มันเอารัดเอาเปรียบ มันจะมีเล่ห์เหลี่ยมของมัน กิเลสนี้ร้อยพันพันคม มันเป็นเรื่องของเล่ห์เหลี่ยม เอาแต่ผลประโยชน์ไง

ให้ทุกคนฟังธรรม แต่ตัวเอาผลประโยชน์ นั่นทุกคนฟังธรรม แล้วธรรมได้สอนคนที่พูดหรือยัง คนที่ให้เขาทำ พูดให้เขาฟังอยู่ว่าเป็นธรรม เป็นธรรม มันได้ชำระใจของมันหรือยัง ถ้ามันได้ชำระใจของมันแล้ว มันสิ่งที่เป็นธรรม ธรรมในหัวใจมันเกิดขึ้นมาหรือยัง แล้วสิ่งที่จะเกิด

ขึ้นมา มันเป็นธรรมขึ้นมา มันจะมีผลประโยชน์อะไรเข้ามาแอบแฝง แต่ถ้ามันเป็นกิเลสนะ มันเป็นเรื่องของการแอบแฝง ให้ทุกคนได้ฟังธรรม แต่ผู้แสดงจะเอาแต่ผลประโยชน์

แต่ถ้าเป็นธรรมขึ้นมา ธรรมเพื่อธรรม

หัวใจของคนมีคุณค่าที่สุด เห็นไหม สภาวธรรมมันอยู่ที่ไหน สภาวธรรมมันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่สิ่งปลูกสร้าง มันอยู่ที่วัตถุสิ่งไหนบ้าง ไม่มีสิ่งใดๆ ที่จะบรรจุธรรมได้เลย เว้นไว้แต่ใจของมนุษย์ ใจของ ใจความรู้สึก ใจวิญญาณของเทวดา อินทร์ พรหม สิ่งนี้ต่างหากที่มันเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม คุณค่าของน้ำใจ คุณค่าของธรรมที่เป็นทุกข์ๆ อยู่ที่นี่ ถ้ามันมีคุณประโยชน์ขึ้นมา มันปล่อยวางอะไรขึ้นมา มันก็เป็นความสุขอันหนึ่ง ความสุขที่มันปล่อยวางเท่านั้น แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ แล้วที่มีคุณธรรมในหัวใจ เชิญที่จะน้อมนำสิ่งนี้ให้เกิดวิปัสสนา การเกิดวิปัสสนา จิตสงบแล้ว พลังงานที่มันมีอยู่แล้ว ให้น้อมไปๆ

แต่จิตมันไม่มีกำลัง มันเป็นความว่าง ว่างเพราะความสำคัญว่าว่าง ถ้าว่างเพราะสำคัญว่าว่าง มันไม่มีกำลังแล้วมันเป็นไปไม่ได้ น้อมไปทำอะไรก็ไม่ได้ แต่ถ้าเอาผลงานของครูบาอาจารย์ที่สิ่งทีบอกว่า เป็นอาหารที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ที่เขาวางไว้ เอาสิ่งนี้มาปรุงกินกันนะ ว่างๆอย่างนี้ อย่างนี้เป็นวิปัสสนา อย่างนี้เป็น โสดาบัน สกิทาคา อนาคา...มันเป็นไปไม่ได้หรอก

มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเกิดขึ้นได้ใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่มารื้อค้น สิ่งที่รื้อค้นนี่นะ รื้อค้น เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า กิ่งพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วครูบาอาจารย์ ท่านสร้างสมบุญญาธิการมา แล้วสร้างสมบุญญาธิการมา ฟังสิ ฟังว่าสร้างสมบุญญาธิการมา แล้วรื้อค้นขึ้นมา จากใจของครูบาอาจารย์ของเราอย่างนี้ แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติของเรา อย่างเรา อย่างเรา คุณสิ คุณเศรษฐี มหาเศรษฐีเขาทำธุรกิจกัน เขาร่ำรวย ร่ำรวยขนาดไหน มันเรื่องของเขานะ เราแค่ขอให้เราหาอยู่หากิน ให้เอาตัวรอดได้ก็บุญตายहांแล้ว นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ขอให้เราบรรลुธรรม ขอให้เราเห็นจริงเถอะ

สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากครูบาอาจารย์ ท่านเป็นนักรบนะ ท่านเป็นนักรบ ท่านได้ไปออกรบมา เพื่อหมู่คณะ เพื่อ...กองทัพธรรม กองทัพธรรม กองทัพธรรมมาจากไหน ถ้าแม่ทัพไม่เป็นธรรม เสียก่อน กองทัพธรรมเกิดจากแม่ทัพที่เป็นธรรม ถ้าแม่ทัพที่เป็นธรรม สิ่งที่แสดงออกไป มันก็เป็นเรื่องของธรรม ถ้าเรื่องของธรรม เพื่อหมู่ เพื่อคณะ เพื่อลูกศิษย์ลูกหา เพื่อการวางรากฐานให้

ศาสนานี้เจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ให้เป็นธรรมและวินัย เป็นข้อวัตรปฏิบัติ เป็นเครื่องดำเนินให้คนเดินตามนั้นขึ้นมา

สิ่งนี้มันเป็นอำนาจวาสนาที่ครูบาอาจารย์เราสร้างสมมา ผู้เราเป็นลูกศิษย์ลูกหา แค่ประพฤติปฏิบัติให้หัวใจเรามีธรรมขึ้นมา สิ่งนี้มันก็มีคุณค่ามหาศาลแล้ว สิ่งนี้ต่างหากที่มันถึงว่าเป็นไปไม่ได้ที่เราจะมีขณะจิตที่ใหญ่โตที่เหมือนกับครูบาอาจารย์ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย สิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพราะอยู่ที่อำนาจวาสนา แต่ถ้าเรามีอำนาจวาสนามากกว่า สิ่งที่เป็นไปมันก็ต้องเป็นการกระทำ เป็นขณะจิตที่แสดงออกไปอีกรูปแบบหนึ่ง รูปแบบหนึ่ง มันจะมาซ้อนกันมาเหมือนกัน สิ่งที่เป็นอย่างนั้น มันเป็นไปไม่ได้ แม้แต่เราเกิดมา สร้างบุญญาธิการมา

คูสิ คูอย่างเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นลูกกษัตริย์ พระอานนท์ พระนันทะ เทวทัต ก็ลูกกษัตริย์ทั้งนั้น แต่เวลาความเป็นไป แต่ละบุคคลๆ องค์เด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นพระศาสดา พระอานนท์เป็นพระอรหันต์ สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ แล้วสิ่งที่ไม่เป็นก็มี เห็นไหม นี่มันเอาอะไรมาเปรียบเทียบกัน เอาอะไรที่เราจะเอาสิ่งต่างๆ นี้ ให้ต้องให้เป็นไปโดยที่เอาอาหารนั้น เอาสิ่งที่เป็นอาหารของครูบาอาจารย์มาเป็นธรรมของเราละ เพราะมันไม่ใช่เป็นธรรมของเรา เพราะมันเป็นไปไม่ได้

เราประพฤติปฏิบัติไปให้เป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเรานะ จิตดวงนั้น ธรรมที่ออกมาจากใจ จะไม่มีผลประโยชน์ ธรรมเป็นธรรมจริงๆ มันจะไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มันจะไม่มีสิ่งใดที่คิดแต่ผลประโยชน์ของตัวเองหรือ แต่ถ้ามันเป็นธรรมไม่จริง คูสิ คูอย่างองคุลิมาล เป็นผู้ที่มีนิสัยดีมากนะ เป็นผู้ที่อำนาจวาสนาด้วย ไม่อย่างนั้นเวลาทำขนาดฆ่าคนมาแล้ว ๕๕๕ ศพ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไปชักนำมาให้เป็นพระอรหันต์ได้ นี่จะต้องสร้างบุญญาธิการมาก

แล้วความผิดพลาดอันนี้ เพราะกรรม เพราะทำไว้อย่างนั้น แล้วเพราะในสมัยพุทธกาลนั้นก็ไปเจอครูบาอาจารย์ที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย แม้แต่ลูกศิษย์เป่าหูมันก็ไปตามลูกศิษย์ ทำให้องคุลิมาลพลาดโอกาส เกือบพลาดโอกาส ต้องไปทำ ไปฆ่าคน ไปให้มีกรรมขึ้นมาขนาดนั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปดึงกลับมา

ถ้าเป็นเล่ห์เป็นเหลี่ยมมันเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าไม่เป็นเล่ห์เป็นเหลี่ยม ถ้าเป็นสัจจะความจริง มีแค่ไหนก็ว่าแค่นั้น ในสอนให้สมาธิ ก็ว่าสมาธิให้มันถูกต้อง ถ้าเป็นธรรมะขั้นไหนก็ให้มันถูกต้องขึ้นไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปนะ เพราะอะไร

เพราะเวไนยสัตว์ ไม่ใช่ขีปปาภิกขุ ขีปปาภิกขุ ขนาดที่ว่าวิปัสสนาไป ทีเดียวนั้นพระอรหันต์ได้ไหม? ได้ ได้ แต่ขนาดได้ จะมาสอนลูกศิษย์ลูกหานะ เพราะแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน อานาจาสนา ดูฟังสิ คำว่า กรรม อจินไตยๆ มันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกัน มันก็ต้องสอนไปตามอาการนั้น อาการของลูกศิษย์ลูกหาที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

คนเรานัดสิ่งใด คุณติ คุณอย่างคนถนัดซ้าย คนถนัดขวา มันก็ไม่เหมือนกันแล้ว แล้วคนถนัดๆ ต่างๆ คนจรตนิสัยไม่เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกันทั้งนั้นเลย แล้วจะให้มันเป็นว่าว่างๆ ว่างๆ เป็นไปไม่ได้หรอก เป็นไปไม่ได้ ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง ทุกคนมีสิทธิ์ มีวิธีการที่จะก้าวเดินเข้าไป สิ่งต่างๆ นี้ก้าวเดินตามจรตนิสัยของตัว มรณานุสติ พุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ กำหนดปัญญาอบรมสมาธิ กำหนดสิ่งที่ว่าธรรมฐาน ๕ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ธรรมฐาน ๕ อายุคนะต่างๆ เป็นได้ทั้งสมณะ เพื่อปรับฐานของใจ ถ้าเป็นสมณะคือปรับฐานของใจ ให้ใจได้ฐานขึ้นมา ฐานจากปุถุชน เป็นกัลยาณปุถุชน

ปุถุชน คนที่ควบคุมใจตัวเองไม่ได้เลย ปุถุชนถือศีล ๕ ยังไม่กล้าอาราธนาศีลทั้ง ๕ ข้อเลย ขอ ๔ ข้อได้ไหม ข้อใดข้อหนึ่งที่ทำไม่ได้ขอๆ เห็นไหม นี่ปุถุชน ศีล ๕ ยังไม่กล้ารับเลย แล้วเราเราวิริตเอา นี่ศีล วิริตเอาสิ ธรรมฐานไม่พูดถึงเรื่องศีลเลยจริงๆ เพราะถือว่าศีลมีบริสุทธิอยู่แล้ว ถ้าจิตปกติที่เป็นศีล ธรรมฐาน เรื่องของศีล ศีลเป็นเรื่องของความปกติของใจ ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะ นี่ศีล ๕ มันครบอยู่แล้ว จะไปวิริตเมื่อไรก็ได้ วิริตขึ้นมาเดี๋ยวนี้ก็ได้ ศีล ๒๒๗ วิริตขึ้นมาเดี๋ยวนี้ก็ได้ ที่ไหนก็ได้ นี่ถ้ามันเป็นเรื่องของศีล

ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วสมาธิมันเกิดขึ้นมาอย่างไร สิ่งที่เป็นสมาธินะ ปุถุชน กัลยาณปุถุชน ถ้าเป็นกัลยาณปุถุชน เรื่องของสมาธิทำได้ง่าย เพราะอะไร เพราะระดับปุถุชน รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร จิตมันติดได้กินเหยื่อ กินอาหารของมัน คือ รูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นอาหาร อาการ สิ่งที่ว่าจิต อายุคนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ออกไปกินเหยื่อ ออกไปกินเหยื่อ รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นสักแต่ว่า รูป รส กลิ่น เสียง แต่เพราะจิตมันเป็นกิเลส จิตมันต้องการแสวงหา มันเลยออกไปกิน รูป รส กลิ่น เสียง รูป รส กลิ่น เสียง ไม่ใช่

กิเลส รูป รส กลิ่น เสียง มันอยู่โดยธรรมชาติของเขา แต่ไอ้จิต ไอ้ตัวกิเลสในหัวใจ มันไปกินเหยื่อ
ของเขาเอง

แล้วมันก็บอกว่า สิ่งนั้นเป็นสังขารม รูป รส กลิ่น เสียง เป็นสังขารม ตา หู จมูก ลิ้น กาย
ใจ เป็นกรรมฐานนะ สิ่งต่างๆ เกสา โลมา นขา ทันตา ตา ใจ สิ่งต่างๆ มันเป็นอริยสัจ

ไม่เป็นหรอก ถ้าสิ่งนี้เป็นอริยสัจ ศพก็ต้องเป็นอริยสัจ ศพที่ตายนอนอยู่นี้ มีผม ขน เล็บ
ฟัน หนังไหม ศพที่นอนอยู่นี้ มันก็มีผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แต่มันไม่มีใจวิปัสสนา ไม่เป็นอริยสัจ
เป็นอริยสัจต่อเมื่อเป็นกัลยาณปุถุชน กัลยาณปุถุชน เพราะอะไร เพราะควบคุมจิตได้ จิตเรา
ควบคุมไปของเราเองได้ เพราะอะไร เพราะเรามีความชำนาญ เรามีความชำนาญแล้วเราทำขึ้นมา
ด้วยความว่างเป็นสัจจะความจริง ไม่ใช่ว่างเพราะสำคัญว่าว่าง ว่างเพราะเกิดขึ้นมาจากสัจจะ เกิด
ขึ้นมาจากการบริการม เกิดขึ้นมาจากเป็นปัญญาอบรมสมาธิ การเกิดอย่างนี้คือการกระทำ ไม่มี
การกระทำจะเอาสิ่งไหนมา

ในเมื่อการกระทำมันเป็นความเพียรชอบ สิ่งที่เป็นความเพียรชอบ ความเพียรชอบ
ผลตอบสนองก็ต้องเป็นความชอบ คือเป็นสัมมา แต่ผลที่ตอบการกระทำมันเป็นมิจฉา สิ่งที่เป็น
มิจฉาคือความเข้าใจ คือการคาดหมาย คือการตัดสติใจของกิเลส กิเลสมันตัดสติใจของมันว่าสิ่งนี้
เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วมันทำลงไปโดยอำนาจของกิเลส ผลของมันเกิดขึ้นมาคือว่างเพราะ
สำคัญว่าว่าง

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นเพราะเราทำโดยข้อเท็จจริง โดยสังขารม

เรากำหนดพุทโธก็ได้ เป็นคำบริการมก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ สิ่งนี้มันสงบเข้ามาจาก
การกระทำ จากการทำขึ้นมา มันก็เป็นสัมมา สัมมา สัมมาสมาธิ มันก็มีกำลังของมัน มีกำลัง
ของมัน มันจิตมันก็สงบ มันว่าง มันก็เป็นความว่างจริง ความว่างจริงจะไม่ถามนะ นี่มันเป็นอย่าง
นี้ แต่เราบอกนี่คืออะไร เพราะมันเป็นสัจจะความจริง เป็นสันติวิสุทธิโกจริงๆ นะ มันสัมผัสที่จิตนะ

เรากินอาหารหวานมันเค็ม เราจะต้องไปถามใครว่าหวานไหม เพียงแต่ว่ามันหวานมาก
หวานน้อยไม่ถูกใจเท่านั้นแหละ แต่จะต้องไปถามเขาไหมว่าหวานเป็นอย่างนี้ เค็มเป็นอย่างนี้
เปรี้ยวเป็นอย่างนี้ เป็นไปไม่ได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน จิตถ้ามันเป็นความว่างจริงๆ มันจะไปถามใคร ว่างก็รู้ว่าว่าง ไม่เคยวิปัสสนาเลย นึกเอาๆ มันก็ว่าวิปัสสนิก นึกกันไปเรื่อย สิ่งนั้นเป็นอะไร แต่ถ้ามันเป็นกำลังขึ้นมา ถ้าจะอริยสังเกิดขึ้น เพราะสิ่งนี้เป็นอริยสัง เพราะอะไร เพราะผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มีจิตที่เป็นสัมมาสมาธิ จิตที่เป็นสัมมาสมาธิ เป็นเอกัคคตารมณ์ สามารถมอง สามารถโน้มไปเห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ด้วยตาของใจ ไม่ใช่เห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ด้วยการพรวดเพื่อ พรวดเพื่อว่าสิ่งนี้เป็นอริยสังๆ ไม่เป็น ไม่เป็นหรือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ไม่เป็นอริยสัง

แต่เพราะจิตเข้าไปวิปัสสนาผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ต่างหาก มันถึงจะเป็นอริยสังขึ้นมา เพราะมีจิตที่เป็นสัมมาสมาธิ แล้วจิตที่เป็นสัมมาสมาธิเห็นข้อเท็จจริง ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ด้วยความเป็นจริง ด้วยความเป็นจริงนะ

แล้วพระพุทธเจ้าเห็นทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นอริยสัง ๔ ด้วยตาของใจ สิ่งเห็นด้วยตาของใจเพราะอะไร เพราะจิตเป็นคนเห็น ทุกข์มันอยู่ที่ไหน? ทุกข์มันอยู่ที่จิต เกิด เกิดที่ไหน จิตเกิดตาๆ เกิดเป็นมนุษย์ถึงเป็นมนุษย์ ทุกข์มันอยู่ที่นั่น จิตมันรังเกียจอยู่ที่นั่น ฉะนั้น จิตที่มันมีกิเลสอยู่ มันเป็นความว่างโดยความสำคัญมันหมาย มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ไปหมด...ไม่เป็นหรือ ถ้าอาจารย์ไม่เป็น สอนไม่เป็น ถ้าสอนไม่เป็นก็สอนกันผิดๆ สอนกันผิดๆ ก็เป็นสังคมสังคมหนึ่งที่ยอมรับกัน นี่มันว่างเพราะความสำคัญ มันไม่เป็นความจริง

ถ้ามันเป็นความจริงนะ การวิปัสสนามันเกิดอย่างไร ถ้าวิปัสสนามันเกิดขึ้นมา จิตที่สงบแล้ว จิตที่เป็นสัมมาสมาธิ เห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เห็นสภาวะกาย เวทนา จิต ธรรม ด้วยสังจะความจริง ด้วยสังจะความจริงนะ มันจะสะเทือนใจมาก ใจสะเทือนมาก ถ้าใจไม่เห็นความจริงนะ มันเป็นการคาดหมาย แล้วมันการพูดเป็นการ เวลาพูดแสดงออกมา มันเป็นการพูดแบบเล่านิทานกันนะ เราเคย เวลาเป็นเด็ก พ่อแม่ก็เล่านิทานให้ฟัง สิ่งนั้นก็ไม่ได้ เวลากินอาหาร กินผลไม้ที่เป็นเมล็ด อยากลิ่นนะ เดี่ยวผลไม้ เดี่ยวต้นผลไม้ นั้นจะงอกบนศีรษะ เห็นไหม ก็เชื่อ กลัว นี่มันเป็นการเพื่อเชื่อ เพื่อเชื่อจริงๆ นะ

นี่เหมือนกัน ถ้ามันไม่มีการวิปัสสนาขึ้นมา เป็นการพูดแบบเล่านิทาน เป็นการเพื่อเชื่อ แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ ว่างเพราะความสำคัญ แล้วก็ฟังกัน ตรึกกัน แล้วก็ว่างกัน ความจริงมันจะ

ไม่มีไปเรื่อยๆ นะ วงการกรรมฐาน มันจะหาของจริงน้อยลงได้เรื่อยๆ น้อยลงไปเรื่อยๆ เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นความจริงขึ้นมาในข้อเท็จจริง

ถ้าในข้อเท็จจริงนะ จิตต้องสงบเข้ามา แล้วจิตจะเห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เห็นอริยสัจ เห็นสติปัญญา ๔ ด้วยความเป็นจริง ด้วยความเป็นจริงจิตมันจะเริ่มใคร่ครวญ อุกคหนิมิต จะเป็นปฏิภาะ ถ้าเป็นเจโตวิมุตตินะ มันจะเห็นเป็นอุคคหนิมิต เห็นกาย เห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง จะเห็นกระดูก เห็นอะไรก็แล้วแต่ เห็นปอด เส้นเอ็นต่างๆ นะ เห็นแล้วขยายส่วน จากอุคคหนิมิต เห็นอุคคหนิมิต การเห็นกาย มันกระเทือน กระเทือนกิเลสมาก กิเลสในหัวใจจะหวั่นไหวเลย

เพราะสิ่งที่สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นมา มันเริ่มแสดงตนแล้ว สิ่งที่สภาวะธรรม ที่ว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นธรรมแท้ที่เกิดมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการไว้ วางไว้เป็นธรรมและวินัยที่เราก้าวเดินกันอยู่ สิ่งนั้นเป็นฝ่ายเหตุ แล้วเราเชื่อ เราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วอำนาจวาสนาของเรามาประพฤติปฏิบัติ แล้วได้มาใคร่ครวญ ใคร่ครวญเห็นตามความเป็นจริง ไม่ใช่เห็นตามความคาดหมาย เห็นตามความคาดหมายนั้นเป็นเรื่องเล่านิทาน ถ้าเห็นตามความเป็นจริงนะ นี่ผลของเราขึ้นมา

พ่อแม่ เห็นใหม่ “พ่อแม่ครูจารย์” ได้เตรียมอาหารไว้ให้ แล้วบอกให้เราผสม ให้เราอุ่น ให้เราทำกินเป็นมือเป็นคร่าวไป แล้วเวลามันเกิดวิปัสสนาขึ้นมา นั่นละวิธีการทำอาหารมันเกิดแล้ว สิ่งที่ว่าเราเตรียมอาหารไว้ให้ลูกศิษย์ลูกหา ให้ลูกของเรา มันจะทำกินเป็นใหม่ แล้วเราจะเป็นห่วงหาอาลัยอาทรขนาดไหน ธรรมและวินัยเกิดขึ้นมาอย่างนี้ แล้วเราได้วิปัสสนาขึ้นมา เห็นอาการที่มันกระเทือนหัวใจ เพราะจิตมันสงบแล้วเห็นอาการของใจ แล้วพอเห็นแล้วมันให้เป็นวิภาะ คือแยกขยายให้มันเป็นวิภาะ ให้มันเห็น จะเป็นพุพอง เปื่อยเน่าขนาดไหน ถ้าเป็นกาย ให้เห็นสภาวะแบบนั้น

ถ้าเป็นการพิจารณาจิต พิจารณาธรรมารมณ์ ความกระทบของจิต จิต อาการของใจกับใจไม่เหมือนกัน อาการของใจ สิ่งที่อารมณ์ความรู้สึกนี้เป็นอาการของใจ แล้วตัวพลังงานคือตัวใจ ถ้าจิตมันสงบเข้ามาถึงตัวพลังงาน พลังงานเห็นการขับเคลื่อน เห็นแรงขับของใจ สิ่งที่เป็นอาการของใจ เห็นใหม่ อาการของใจ เวลาพระอรหันต์ตาย พระอรหันต์ชำระกิเลส กิเลสตายจากใจพระอรหันต์แล้ว อาการของใจ ไม่ใช่กิเลสเลย

ภารา หเว ปญจกขนุชา ชันช์ ชันช์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ หรือแม้แต่เป็น สัญญา ไม่ก็สังขาร ถึงเป็นสัญญาก็สัญญาสะอาด ถึงเป็นสังขารก็เป็นสังขารเฉยๆ ไม่ใช่สังขารมาร แต่ถ้าเรา เป็นปุถุชนเรานี้ สัญญาก็เป็นสัญญาของมาร สังขารก็เป็นสังขารของมาร เป็นบ่วงของมาร เป็นมารทั้งหมดเลย แล้วเราวิปัสสนาขนาดที่ว่าเราจะชำระมาร การที่ว่าวิปัสสนา ในการวิปัสสนาจิต จิตมันเห็นอาการของจิต เห็นความเป็นไป เห็นรูปของจิต รูป รูปของจิต สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมา จิตที่มีมันเป็นรูปธรรมที่จับต้อง แล้ววิปัสสนาแยกแยะออกมา ให้ชำระ ให้มันแยกออกไป ให้เป็นวิภาคะ

ถ้าเป็นเจโตวิมุตติ มันจะวิภาคะ มันจะขยายส่วนแยกส่วน ถ้าเป็นปัญญาวิมุตติ การแยกขยาย มันพิจารณาให้เปรียบเทียบกับกายใจ กายของเราตั้งแต่เด็กขึ้นมา อยู่ในท้องแม่ จากไข่ฟองเดียว จากสเปิร์มของพ่อ มันวิวัฒนาการของมันขึ้นมา อยู่ในครรภ์ มันเจริญเติบโตอย่างไร มันทุกข์ยากขนาดไหน เวลาคลอดออกมา มันเกือบเป็นเกือบตายขึ้นมา ร้องอูแว้วๆ อูแว้นี้จำได้ไหม ก็ร้องก็พันครั้งแล้ว เกิดมา เกิดตายก็ภพก็ชาติแล้ว แล้วจะเป็นอย่างนี้อีกไหม

นี่ใช้วิปัสสนาอย่างนี้ มันจะสลดสังเวชกับชีวิตใจ มันสลดสังเวชกับชีวิต มันเห็นการเปลี่ยนแปลง เห็นการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เกิดจากครรภ์ของมารดา มันตั้งวิวัฒนาการมา คูลี มันซรา คร่ำคร่าไป จากสิ่งที่เป็นสิ่งที่ว่ามัน มันเต่งตึง มันจะต้องย่น ต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา เห็นแล้วเราสลดสังเวชใหม่ แล้วเดี๋ยวเวลามันเกิดขึ้นมาจะเจ็บไข้ได้ป่วย มันจะโอดโอยขึ้นมา นี่อนาคตจะต้องถือไม้เท้ากันทั้งนั้นล่ะ อนาคตจะต้องกลานกันนะ จะเดินไหวกันไหม เห็นโทษของมันหรือเปล่า เห็นโทษของมัน นี่วิปัสสนามันเกิดอย่างนี้ไง มันเกิดขึ้นมาจากเห็นความเป็นไป เห็นการแปรสภาพ แล้วมันสลดสังเวช มันก็เริ่ม

สลดสังเวชนี้มันต้องจิตเป็นสัมมาสมาธินะ จิตต้องเป็นสัมมาสมาธิ จิตต้องมีกำลัง จิตต้องมีพลังงานที่แท้จริง คือเป็นความว่างจริง ถ้าเป็นความว่าง เพราะว่างมันไม่มีกำลังของมัน มันคิดขนาดไหน ถ้าพูดอย่างนี้นะ หนังสือธรรมะมันทำให้เห็นเยอะเยอะเลย แล้วในโลกเขา เขาก็ดูกันมา มหาศาลแล้ว เขาขนาดที่ว่าทางโลกนะ ทางรัฐบาลประเทศต่างๆ เขาจะมาซื้อประเทศไทยเลย เอาคนแก่มาอาศัย ซื้อที่ซื้อทาง แล้วทำเป็นที่พักของคนชรา เพราะอะไร เพราะค่าใช้จ่ายมันถูก เขาก็รู้แต่รู้แบบโลกๆ ใจ รู้แบบเล่านิทาน แล้วเขาก็เล่านิทานกัน รัฐบาลต่างประเทศ เขาจะมาซื้อประเทศไทย เอาคนแก่มาทิ้งไว้ที่นี่อยู่แล้ว

แล้วพระกรรมฐานยังมา ยิ่งว่างๆ ว่างสำคัญว่าว่างอย่างนั้นกันอยู่อีก มันไม่เข้าไปถึงใจ
 หรอก เพราะมันไม่ได้ถอนกิเลสออกมาจากใจมันสักตัวหนึ่ง มันไม่ได้ถอนกิเลสออกมาจากใจเลย
 เพราะความว่าง เราเห็นสภาวะของเรา เราเห็นความชราภาพของเรา เราเห็นสิ่งต่างๆ ของเรา เรา
 เห็นทุกข์ของเรา แล้วมันถอนอรรถานุกิฏฐิ ถอนอุปาทาน ถอนความอย่างนี้ ธรรมมันเกิดที่นี้
 ต่างหากเล่า ธรรมมันเกิดที่ใจของเรา ใจที่มันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่ในหัวใจนี้

แล้วถ้ามันถอนออกมา มันถอนอย่างไร วิปัสสนาไป วิปัสสนาความเป็นไปของสภาวะ
 อย่างนี้ มันเห็นแล้วมันสลดสังเวช บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้านะ เพราะอะไร เพราะ
 แก่นของกิเลส การวิปัสสนาแต่ละหน เวลามันปล่อยวางๆ ปล่อยวางขนาดไหน ถ้าครูบาอาจารย์
 ไม่เป็น ปล่อยวางนี่เป็น โสดาบันนะ โสดาบันได้อย่างไร การปล่อยวางอย่างนี้เป็นตถกคพหาน

คูสิ คุณาทำเล่นละคร เล่นลิเกอะไรต่างๆ เขาซ้อมแล้วซ้อมเล่า เขาต้องมาฝึก กว่ามันจะรำ
 ได้ กว่าจะมาเล่นได้ เป็นสิ่งที่ศิลปินเอามาให้คนหัวเราะ ให้คนดู ให้คนอะไร มันซ้อมมาทุกข์ยาก
 ขนาดไหน กว่ามันจะคล่องตัวได้ขนาดนั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน การวิปัสสนา แต่ละครั้ง แต่ละคราว
 กิเลสมันหลอกแล้วหลอกเล่า ละคร กิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันหลอกมาก็หนักขึ้นก็หนัก
 ชาติ แล้วทำ ๒ ที จะให้มันมีความชำนาญ เป็นไปไม่ได้หรือ เว้นไว้แต่ขีปปาภิญญา ขีปปาภิญญา
 ทำอะไรก็ทำได้ เพราะอะไร เพราะมันอยู่ที่อำนาจาสนาที่ทำอย่างนั้นมา

เราถึงต้องทำแล้วทำเล่า ถ้ามันปล่อยวางขนาดไหน การปล่อยวางอย่างนี้ “โมฆราช เธอจง
 มองโลกนี้ว่าว่าง” มันปล่อยวางมันก็ว่าง ว่าง ให้ถอนอรรถานุกิฏฐินะ ว่างอย่างนี้ ว่างใช้ไม่ได้ ว่าง
 โดยที่เป็นความว่างที่เราเห็นว่าว่าง ว่างนี้ใช้ไม่ได้เลย วิปัสสนาขนาดมันปล่อยวางๆ ว่างๆ อย่างนี้
 ยังไม่ถึงจบกระบวนการของโสดาบันนะ จบกระบวนการของโสดาบัน จบอย่างไร โสดาบันมัน
 จะจบอย่างไร มันจะทำอย่างไรให้เป็นโสดาบัน มันซ้าแล้วซ้าอีกๆ จนกว่า มันจะถอนอรรถานุกิฏฐิ
 ถ้าถอนอรรถานุกิฏฐินี่ขึ้นมาเพราะอะไร

มันแกนหลัก แกนของโลก แกนของโลก โลกนี้แกนของโลกเคลื่อน สิ่งต่างๆ เขาเคลื่อน
 แกนของโลกหมุนมันอยู่อย่างนี้ แล้วแกนของกิเลสละมันอยู่ตรงไหน แกนที่ว่า เป็นโสดาบันมัน
 ยึดติดให้ใจต้องเกิดต้องตายมันอยู่ตรงไหน...นี่เพื่อเจ็อกันนะ ผันหวานกันนะ แล้วก็เป็นโสดาบัน
 เป็นสภิกทาภา เป็นอนาคา ฟังไม่ได้จริงๆ นะ ฟังมาจนเบื่อ มาที่โสดาบัน สภิกทาภา อนาคา อนาคา
 ของใคร? อนาคาของกิเลส ธรรมของกิเลสทั้งหมดเลย กิเลสเอาธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้ามาอ้างอิง แล้วก็ไปเป็นกลุ่มชนที่ยอมรับกัน มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก แล้วถ้าเป็นไปได้ แล้วธรรมมันจะฝังโลกที่ไหน

ธรรมะเข้าได้กับทุกๆ สิ่งนะ ศัจธรรมมันเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นธรรม ชุมมสากัจฉา เอตมมุงคฺคมุตฺตมํ ถ้ามันเป็นความจริงมันต้องความจริงมันเข้ากันได้ทั้งนั้นนะ ไม่มีการเลยความจริงนะ ครูบาอาจารย์เราละ เวลาภาวนาไป เวลามันปล่อยวาง ว่างหมด ไปถาม แล้วขึ้นไปหาองค์ หลวงปู่มันนะ “เอ้อ! เหมือนเราๆ เหมือนเราที่นั่นๆ เลย” เห็นไหม มันไปค้ำกันตรงไหน ไม่ค้ำกันหรอก แล้วว่า “เหมือนเรา” มันเหมือนอย่างไร ว่า “เหมือนเรา” มันยังมีช่องทางไปอีกไหม ถ้ายังมีช่องทางไปอีก มันยังต้องเดินต่อไปอีกใช่ไหม ถ้ามันเดินต่อไป ต้องทำต่อไป

แต่ถ้าเราเป็นกิเลส ทางลงกิเลส กิเลสมันก็บอก “แค่นี้ นิพพาน” เห็นไหม มันก็ต้องมีครูบาอาจารย์ คอยชี้แนะ คอยชัก คอยลาก คอยชัก คอยลากให้เราเจริญก้าวหน้าขึ้นไป เจริญก้าวหน้าเข้าไปในหัวใจนะ เพราะอะไร เพราะคนที่มีประสบการณ์ของจิต มันปล่อยวางแต่ละขั้นแต่ละตอน ขึ้นมา มันมีเหตุมีผลตลอดนะ มันต้องมีการกระทำ มันเป็นสัจจะความจริงนะ สิ่งที่เกิดขึ้นมากับใจ ธรรมแท้ๆ เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่เป็นความสำคัญ สำคัญว่าว่าง สำคัญว่าเป็นโสดาบัน สำคัญว่าเป็นสัทธา แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ ถ้าไม่มีการผิดพลาดมานี้เป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี ทำมา คั่นคว้ามานขนาดไหน แล้วตั้งแต่องค์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมา สัมลูกคลุกคลานมาขนาดไหน แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเอาให้มันราบรื่นมันเป็นไปได้ได้อย่างไร ครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ จะต้องมีการผิดพลาด จะต้องมีการทำผิด ลองผิดลองถูกมาตลอด ที่นี้ลองผิดมันก็ผิดมาแล้ว แล้วถูกมันก็รู้ว่าถูก แล้วถ้ามีผิดขึ้นมา แล้วก็มีถูกขึ้นมา มันก็เป็นความจริงขึ้นมาจากใจสิ

แล้วนี่มันจะว่างๆ อย่างนั้นขึ้นมา โดยที่ไม่มีเหตุมีผล มันจะเอามาจากไหน มันพูดอย่างไร คนรู้จริงรับไม่ได้ รับไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นความผิดพลาดขึ้นมา ความผิดพลาดก็ยอมรับว่าผิดพลาดสิ ถ้ายอมรับว่าผิดพลาดเราก้ยังมีทางแก้ไขใช่ไหม ถ้ามันมีการแก้ไขมันก็ก้าวเดินไปให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นธรรมแท้ๆ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่างธรรมไว้ เพื่อรู้สัตว์จันสัตว์ ถ้าเป็นธรรมแท้ๆ ขึ้นมา มันก็เป็น

การกรองกิเลสได้ มันก็เป็นการชำระกิเลสได้ มันก็ไปถอนอัตตานุทิฐิ ถอนความเห็นผิดของจิตขึ้นมาได้ ถอนอุปาทาน ถอนความยึดมั่นถือมั่นของใจขึ้นมาได้

ไฉนที่ว่า ว่างๆ ไม่ได้ถอนอะไรกันเลย เป็นการเล่านิทานทั้งนั้นละ นิทานสอนเด็ก นิทานหลอกเด็ก แล้วไอ้ชาวพุทธเรานี้มันก็เป็นเด็กๆ ที่มันเชื่อง่ายๆ คิ้ว มันก็เลยไปฟังแต่นิทานกันเคลิบเคลิ้มกันไปว่าเป็นความว่างๆ พระอรหันต์พ้นสิ้นโลกเลย โลกนี้พระอรหันต์หมดเลย ว่างกันไปหมด มันว่าง ว่างมาจากไหน? ว่างมาจากกิเลสมันพาว่าง ถ้าเป็นความว่างจริง มันมีเหตุมีผลของมันนะ มันต้องเป็นสัจจะความจริง

ครูบาอาจารย์ที่เป็นนะ ฟังทีเดียวกู๋หมดนะ หลวงปู่มันขึ้นไปนะ “เอ้อ! เป็นอย่างนั้นเลยๆ ต้องเป็นอย่างนี้ จะต้องเป็นอย่างนั้น แล้วจะต้องก้าวเดินอย่างนั้น” แต่จะต้องก้าวเดินไป ไม่บอกเพราะบอกไปมันเป็นโทษนี่ไง ครูบาอาจารย์นะ ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมา พระอรหันต์แต่ละองค์นะ สิ่งของมันแสดงออกไป แล้วมันเป็นคาบสองคม มันกลับมาทำลายก็มี

แต่ถ้าสังคมมันปั่นป่วน การแสดงออกไปเพื่อยืนยันกับสังคมว่าความจริงมี การแสดงออกไปอย่างนี้เพื่อยืนยันอันนั้น แล้วสิ่งที่จะแก้ไขกันไป ถ้ามันเป็นสัญญา มันหมาย มันเป็นการที่ว่า ว่างจากความสัญญา อันนั้นก็เป็นอย่างหนึ่ง มันเป็นจิตนิสัย มันมีครูบาอาจารย์ก็คอยชี้ค้อย่นำกัน สิ่งทีเพราะสังคม มันเป็นไปเรื่องของความเพ้อเจ้ออยู่แล้ว ถึงจะต้องสิ่งที่แสดงธรรมให้มันออกไปเป็นสัจจะความจริง แล้วมันจะเป็นโทษหรือไม่เป็นโทษกับใครนั้น มันอยู่ที่อำนาจวาสนาอยู่ที่กรรมของสัตว์

ถ้ากรรมของสัตว์นะ ถ้ามีครูมีอาจารย์ คูสิ มีหมอเฉพาะโรค เขาเห็นคนไข้เข้ามาไข้เขาอยู่แล้ว คนไข้อย่างนี้ โรคนี้มันจะพัฒนาการเป็นอย่างไร ตั้งแต่เริ่มกินอาหารที่ผิดพลาดมา แล้วไม่รู้จักการรักษาสุขภาพ แล้วสุขภาพนี้มันจะเสียหายกลับมา มันจะซับซ้อนเข้ามา จนเป็นโรคเป็นภัยอย่างนี้ขึ้นมา เห็นไหม หมอเวลาทำวิจัมา เขาจะรู้นะ แล้วเขาจะการแก้ไข แก้...ถ้ามันทำอย่างนี้มา จนมันโรคนี้รุนแรงแล้ว มันก็แก้ไขตามอาการไป เพราะมันสิ่งที่สุดวิสัยแล้ว ถ้าโรคนี้บื้อ แล้วสิ่งที่ว่าเด็กเกิดใหม่ ไม่ควรจะให้เป็นอย่างนี้ เราจะทำให้การดำรงชีวิตในการกินอาหาร ในการต่างๆ ขึ้นมา ให้มันถูกต้องขึ้นมา เพื่อจะไม่ให้เป็นโรคอย่างนี้อีก นี่ครูบาอาจารย์ก็เป็นอย่างนี้

ในเมื่อการประพฤติปฏิบัติมา มันเริ่มต้นมาจาก ก.ไก่ ก.กา เริ่มต้นมาจากตั้งแต่เด็กอ่อน ใจอ่อนๆ พยายามทำมันขึ้นมา พื้นฐาน สัมมาสมาธิ ความเป็นจริง อันนี้มันสำคัญ มันสำคัญ

เหมือนกับพฤติกรรมของการกิน ทำอย่างไรไม่ให้เป็นโรค นี่เหมือนกัน พฤติกรรมของการประพฤติปฏิบัติ คำภาวนา คำบริกรรมต่างๆ สิ่งนี้สิ่งที่สำคัญไหม ถ้าสิ่งที่สำคัญ มันก็เป็นความว่างจริง มันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา เด็กคนนี่มันก็จะไม่มีโรคมึกข์ ในความเจ็บไข้ได้ป่วยของเขาขึ้นมา โรคความเจ็บไข้ได้ป่วย

นี่มันก็ไปคิดกันว่า เขาก็เจ็บไข้ได้ป่วยอย่างนี้อยู่แล้ว แล้วคนเราพฤติกรรมของการกินในเมืองไทยเรา เขากินกันอย่างนี้ มันก็เป็นอย่างนี้ไป มันก็เป็นอย่างนี้ไป ก็เป็นอะไรไป ก็ดูพระติ ดูพระประพฤติปฏิบัติ พระรามมหาศาลเลย แล้วอันไหนมันเป็นความจริงบ้างล่ะ ก็นี่ก็พฤติกรรมอย่างนี้ พฤติกรรมการกินอย่างนี้ ทำอย่างนี้ก็เป็นทำอย่างนี้แล้ว ก็แปลว่า ก็สิ่งที่เขาทำกันมาก็ทำกันไป แล้วหลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์ขึ้นมา มากัน รื้อกัน แล้วว่างอย่างนี้ไว้ พฤติกรรมอย่างนี้จะปฏิบัติอย่างนี้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมีใครบ้าง คุณติ อจินไตย ๔ พุทธวิสัย วิสัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่มีใครเลยที่จะตีเสมอได้ เป็นไปไม่ได้เลย แม้แต่คิด แม้แต่คิดจินตนาการจะให้เป็นความคิดยังเป็นไม่ได้เลย แล้วคิดดูสิว่าปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสุดยอดขนาดนี้ ทำไมไม่วางทางลัดให้เราเดินกัน แกว่ๆๆ ทำไมไม่วางไว้ จะปรารถนามารื้อสัตว์ขนสัตว์นะ ก็ให้มันวับๆ ไปหมดเลย ติ พระอรหันต์ลั่นโลกไปเลยสิ...มันเป็นไปไม่ได้ จนท้อใจนะ จะสอนได้อย่างไร มันเป็นธรรมชาติเหนือโลก จะสอนได้อย่างไร ถึงที่สุดแล้ว มันก็ทำได้ ทำได้ ถ้าคนจริงมันมี

คนจริงเข้ากับความจริงนะ ธรรมชาติจริงๆ เข้ากับใจที่จริง แล้วเรานี้เราเกิดมามีความสุขมีทุกข์อยู่ในหัวใจ เราจริงไหม เวลาทุกข์นี้โอดโอยนัก แล้วเวลาธรรม ปฏิบัติอยากจะพ้นทุกข์กัน แล้วเราจะเข้ากับความจริง หรือเราจะเข้ากับสิ่งที่เป็นมายาสาไถ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารื้อสัตว์ขนสัตว์ ปรารถนามารื้อสัตว์ขนสัตว์ยังวางธรรมไว้อย่างนี้ แล้วหลวงปู่มัน หลวงปู่เสาร์เราปรารถนามาเป็นพระโพธิสัตว์เหมือนกัน ปรารถนามาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเหมือนกัน แล้วมารื้อคันนี้ไกรื้อคันสิ่งนี้ขึ้นมา แล้ววางธรรมและวินัย เป็นผู้ชี้แนะเรา เป็นคนบอกเรานะ บอกเราให้ก้าวเดินขึ้นมา

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอย...ความขี้ขาง ความขี้ขางประจำขี้ขาง ถ้ามีความขี้ขางประจำขี้ขาง มันจะฝึกขี้ขาง ทำขี้ขางขึ้นมาให้เป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา ถ้าไม่ความ...ขี้ขางปามันไม่ฟังใครหรอก ไปสิ

มันเองวงจับฟาดตายเลย กิเลสก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัตินี้ชั่วหู! ง่าย ว่างๆ...กิเลสมันจับฟาดตายหมดเลย ตายเคลื่อนในหัวใจเลย นิพพานทั้งนั้นนะ ว่างหมด พระอรหันต์ทั้งนั้น พระอรหันต์จนกิเลสมันจับฟาดตายกลางหัวใจ นี้ “ว่างเพราะสำคัญว่าว่าง”

ไม่มีเหตุไม่มีผลอะไรเลย ไม่มีเหตุมีผลเลย เหตุผลมันเกิดขึ้นมาจากจิตก่อนนะ จิตเป็นสัมมาสมาธิ จิตมีกำลัง แล้วจิตฝึกฝนการทำงาน จิตฝึกฝนจากตัวเองให้เข้ามาสงบมีกำลัง แล้วทำงานขึ้นมา ถ้าไม่มีจิตนะ คนตายกับคนเป็นนี่เหมือนกัน มีแต่คนตาย จิตออกจากร่างเท่านั้น คนตายกับคนเป็นนะ ถ้าบอกว่า สิ่งต่างๆ สิ่งที่มีในตัวเราเป็นอริยสัจทั้งหมด ศพมันเป็นอริยสัจไหม แล้วถ้ามันเป็นอริยสัจ อะไรเป็นอริยสัจล่ะ แล้วปฏิบัติไป ถ้าไม่มีวิปัสสนาขึ้นมา ว่างเพราะความสำคัญ มันเป็นอริยสัจไหม มันก็เป็นอริยสัจของกิเลสใจ แล้วก็เป็นการ...เป็นสังคมอันหนึ่งใจ นี่มันน่าสลด สลดมาก ถ้าพูดอย่างนี้สลดจริงๆ เพราะอะไร

เพราะศาสนามันมีความจริง แต่ไปเอาความปลอมมาเป็นครูบาอาจารย์กัน ไปเอาธรรมของกิเลสกราบไว้บูชากัน แล้วก็ปฏิบัติบูชาเพื่อบูชากิเลส ปฏิบัติธรรมกันเพื่อบูชากิเลส แล้วว่ากิเลสนี้เป็นธรรม แล้วก็ว่าง ว่างจากความสำคัญ ไม่ได้ว่างจากความจริงเลย แต่ถ้ามันวิปัสสนา ถ้าธรรมของเราเป็นความจริงของเราขึ้นไป มันประกาศกลางหัวใจเรานี่ คนอื่นเขาจะหลอกกัน เขาจะตมตมกัน เขาจะทำลายกัน มันเป็นเรื่องของกรรมเวรของเขา นะ แล้วนี่กิเลสในหัวใจของเรามันจะตมตมเรา ตมตมเราให้เราเชื่ออะไรง่ายๆ ตมตมเราให้เราไปในสิ่งที่ว่าเขามอบธรรมให้นะ

พระพุทธเจ้ายังบอกเลย บอกว่า ไม่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สามารถจะทำให้ใครบริสุทธิได้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัย เป็นคนชี้ทางให้เท่านั้น

แล้วเราจะไปเชื่อเขา ให้เขาเอาธรรมสวมหัวให้เรา มันเป็นไปได้อย่างไร บอกเลยนะ เป็นอย่างนั้นๆ แต่ในหัวใจเรากิเลสทั้งนั้น เราทุกขอยู่ทั้งนั้น มันเป็นไปได้หรือ มันต้องให้เราตัดเราต้องควั่นหัวกิเลสของเราเอง เราฆ่ามันตายคาหัวใจเรา ภาวสวะตัวภพ โสคาบัน สกิทาคา อานาคายังมีภาวสวะ มันจะตายต่อหน้า ตายบนภพ บนแผ่นดิน เราจะฆ่ากิเลสตายต่อหน้าแผ่นดินให้เราดูเลย แล้วเวลาถึงที่สุดแล้วต้องทำลายแผ่นดิน

จิตพระอรหันต์ไม่มี มีแต่ธรรมชาติ ถ้าจิตคือภาวสวะ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน คือตัวภพ คือตัวจิต “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส” อาสเวหิ จิตตานิ วิมุจจิตฺติ อาสวะสิ้นไป จิต เห็นใหม่ จิตมันโดนทำลาย อาสวะสิ้นไป จิตโดนทำลาย เป็นธรรมชาติ แต่ถ้ามีจิต

จิตเข้าพระอรหันต์ จิตนั้น จิตพระอรหันต์เป็นอย่างนั้นๆ...ไม่มี ไม่มี พระอรหันต์ไม่มีจิต ถ้ามีจิตก็
มีภพ มีภพก็มีวิชา มีวิชาจะมีพระอรหันต์ได้อย่างไร

พระอรหันต์นะ ธรรมดา จิตนี้หมดแล้ว หมดจริงๆ เป็นแต่ธรรมดา นี่สุภาภิเสสนิ
พพาน ถึงมีชีวิตอยู่ สื่อธรรมสั่งสอนลูกศิษย์ลูกหา เพื่อเป็นการสืบทอดศาสนา เพื่อเป็นการสร้าง
บุคลากรในศาสนา เพื่อศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองต่อไปในอนาคต เอวัง